

Република Србија

ПОВЕРЕНИК ЗА
ЗАШТИТУ
РАВНОПРАВНОСТИ

Delegatul pentru protecția egalității în drepturi

Raportul prescurtat pentru anul 2012

Delegatul pentru protecția egalității în drepturi. Raportul prescurtat pentru anul 2012

Delegatul pentru protecția egalității în drepturi

Raportul prescurtat pentru anul 2012

Belgrad, mai 2013

Delegatul pentru protecția egalității în drepturi

Raportul prescurtat pentru anul 2012

Redactor

Prof.dr Nevena Petrušić, delegata pentru protecția egalității în drepturi

Editor

Delegatul pentru protecția egalității în drepturi

Pentru editor

Prof.dr Nevena Petrušić

Traducere și lectorizare

Eurokontrakt d.o.o. Belgrad

Design-ul copertei

Impres

Tehnoredactarea computerizată

Althea

Tipar

Klik Tim d.o.o.

Exemplare

200

Publicarea acestei publicații a fost finanțată de către Delegația UE în Serbia prin intermediul proiectului IPA 2011 “Implementarea politicii antidiscriminatorii în Serbia”.

Conținutul acestei publicații reprezintă responsabilitatea autorului/autoarei și nu reprezintă obligatoriu și atitudinile Uniunii Europene.

Toate noțiunile care sunt utilizate în acest raport sunt în genul gramatical masculin și cuprind și genul masculin și genul feminin al persoanelor la care se referă

Publicarea acestei publicații a fost finanțată de către Delegația UE în Serbia prin intermediul proiectului IPA 2011 „Implementarea politicilor antidiscriminatorii în Serbia“. Proiectul are drept scop să consolideze capacitatea instituțiilor precum este Cancelaria pentru Drepturile Omului și Minorităților din cadrul Guvernului Republicii Serbia și instituției Delegatului pentru Protecția Egalității în Drepturi, privind implementarea cu eficacitate a politicilor antidiscriminatorii în conformitate cu standardele și buna practică a Uniunii Europene.

Project implemented by:

CUPRINS

CUVÂNT INTRODUCATIV	7
REZUMAT	8
1. PROCEDAREA DELEGATULUI PENTRU PROTECȚIA EGALITĂȚII ÎN DREPTURI PRIVIND PREVENIREA DISCRIMINĂRII ȘI ÎMBUNĂTĂȚIRII EGALITĂȚII.....	10
1.1 Procedarea în baza reclamațiilor	12
1.2 Litigiile pentru protecția împotriva discriminării	19
1.3 Procedura contravențională.....	21
1.4 Denunț penal.....	22
1.5 Recomandările organelor puterii de stat	22
1.6 Inițiativele legislative și opiniile privind reglementările	23
1.7 Avertizări și comunicările opiniei publice	24
1.8 Stabilirea unui sistem de oferire a serviciilor de mediație în cadrul serviciului delegatului.....	24
2. SERVICIUL DE SPECIALITATE ȘI DEZVOLTAREA INSTITUȚIEI DELEGATULUI PENTRU PROTECȚIA EGALITĂȚII ÎN DREPTURI	26
3. STAREA ÎN EXERCITAREA ȘI PROTECȚIA EGALITĂȚII ÎN DREPTURI ȘI PROCEDAREA DELEGATULUI	31
3.1 Raportul cetățenilor față de discriminare – cercetarea opiniei publice	32
3.2 Discriminarea pe criteriile de sex și identității de gen.....	34
3.3 Discriminarea pe criterii de apartenență națională și originea etnică	37
3.4 Discriminarea persoanelor cu dizabilități	42
3.5 Discriminarea pe criterii de orientare sexuală.....	44
3.6 Discriminarea pe criterii de statutul conjugal și familiar	45
3.7 Discriminarea pe baza de situația financiară	46
3.8 Discriminarea în funcție de vârstă	47
3.9 Discriminarea pe criterii de apartenență politică sau la sindicate	47
3.10 Discriminarea pe criteriile de religie și convingerile politice.....	48
3.11 Discriminarea în baza altor proprietăți personale	48
3.12 Domeniile rapoartelor sociale la care se referă reclamațiile	49
3.12.1 Munca și angarașea în câmpul muncii	50
3.12.2 Procedarea organelor de stat.....	51
3.12.3 Oferta serviciilor, utilizarea blocurilor și suprafețelor	53
3.12.4 Înformarea publică și mediile	54
3.12.5 Educația și perfecționarea de specialitate	55
4. COOPERAREA ȘI PROMOVAREA EGALITĂȚII ÎN DREPTURI.....	57
4.1 Avansarea capacității organizațiilor societății civile pentru testarea situațiilor privind discriminarea.....	59

5.	URMĂRIREA ACTIVITĂȚII DELEGATULUI ȘI RAPORTAREA PRIVIND DISCRIMINAREA ÎN MEDII	61
6.	PROIECTELE.....	62
7.	ACTIVITATEA EDITORIALĂ	65
8.	EXECUTAREA OBLIGAȚIILOR ÎN BAZA LEGII PRIVIND ACCESUL LIBER LA INFORMAȚIILE DE INTERES PUBLIC	66
9.	RECOMANDĂRI PENTRU COMBATerea DISCRIMINĂRII ȘI AVANSAREA EGALITĂȚII ÎN DREPTURI	67

CUVÂNT INTRODUCATIV

Stimați deputați,
Stimați cititori,

În urma noastră se află încă un an de muncă continuă. În cadrul anului trecut delegatul pentru protecția egalității în drepturi a continuat cu munca privind combaterea discriminării și a tins să afirme la maxim principiile egalității, a șanselor egale, a toleranței, contribuind prin acesta la stabilirea unui sistem de valori în care diferențele identității omului se acceptă, respectă și se înțeleg ca o avere și potențial al dezvoltării în societate.

Acest devotament al delegatului a fost recunoscut și evaluat cu notă pozitivă și în Raportul Comisiei Europene privind progresul Republicii Serbia în anul 2012, în care a fost menționat că Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi a fost activ la conștientizarea privind discriminarea și modalitățile de eliminare a discriminării, precum și la consolidarea mecanismelor existente pentru protecția împotriva discriminării.

Anul trecut activitatea Delegatului s-a manifestat în cadrul celor cinci domenii. În primul rând, Delegatul a derulat procedurile în baza reclamațiilor privind discriminarea, al cărui număr în anul 2012 s-a majorat cu aproximativ 40 %, raportat la anul 2011. Delegatul și-a desfășurat activitatea și privind eliminarea cauzelor discriminării, conștientizarea publicului și avansarea egalității în drepturi, la promovarea și îmbunătățirea vizibilității și accesibilității lui pe întreg teritoriu al Republicii Serbia, precum și la avansarea muncii transparente.

Raportul prescurtat care este în fața Dumneavoastră cuprinde perioada de la 1 ianuarie până la data de 31 decembrie 2012. În raport a fost descrisă, în baza datelor disponibile, situația de față în domeniul exercitării și protecției egalității în drepturi, au fost prezentate cele mai dese modalități de discriminare, precum și acele domenii ale rapoartelor sociale în care discriminare este mai extinsă.

Sper că acest raport va fi un impuls tuturor organelor de stat, ca în cadrul competențelor sale, în cooperare cu organizațiile sectorului civil și mediile, să intensifice activitatea privind prevenirea și combaterea discriminării în Republica Serbia și construirea unei societăți deschise, tolerante și incluzive, care se va baza pe drepturile omului și principiile statului de drept, care va oferi tuturor posibilități egale.

Dr. Nevena Petrušić,
Delegata pentru Protecția Egalității în Drepturi

Rezumat

În cursul anului 2012 Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi a continuat activitatea sa privind combaterea tuturor modalităților, formelor și cazurilor de discriminare și privind avansarea egalității în drepturi, utilizând toate atribuțiile sale legale.

În cursul anului 2012 Delegatului au fost remise 465 de reclamații, ceea ce este aproape cu 40 % mai mult în raport cu anul 2011. La aceasta au contribuit activitățile Delegatului pe planul informării cetățenilor privind discriminarea și modalitățile de protecție împotriva discriminării, precum și avansării vizibilității instituției Delegatului. În anul trecut au fost emise 29 de opinii, 27 de opinii cu recomandare, 117 de recomandări pentru organele de stat pentru luarea unor măsuri pentru îmbunătățirea egalității în drepturi, precum și trei opinii privind legiile. Au fost inițiate cinci litigii pentru protecția împotriva discriminării și au fost emise 19 avertizări și comunicate.

Printre reclamațiile remise cele mai multe sunt care sunt bazate pe discriminarea persoanelor cu dizabilități, apartenența națională/originea etnică, sexul, convingerile politice sau religioase, vârstă, apartenență la unele organizații politice, de sindicat sau alte organizații, statutul familiar sau conjugal și altele. Cele mai multe reclamații s-au referit la discriminările în domeniul muncii și angajarea în câmpul muncii, discriminarea în procedurile în fața organelor de stat, în educație și formarea profesională, oferta serviciilor publice și utilizarea obiectelor și suprafețelor și altele.

Și în anul precedent au fost depuse un număr considerabil de mare de reclamații care se referă la încălcarea drepturilor de care Delegatul nu este competent, ceea ce demonstrează faptul că cetățenii nu sunt încă suficient de bine informați cu noțiunea de discriminare și competențele Delegatului.

Delegatul a muncit în mod activ și la promovarea principiului de egalitate în drepturi și non-discriminare, prin intermediul prelegerilor și prezentărilor, prin organizarea întâlnirilor, prin participarea la conferințe, întâlnirilor de specialitate și mese rotunde ale organizațiilor din cadrul sectorului civil. A fost stabilită și o cooperare cu organele independente, precum și cu organizațiile sectorului civil. Delegatul, în capacitatea deplină, a beneficiat de calitatea de membru în Rețeaua europeană a organismelor de promovare a egalității (EQUINET).

A fost elaborat Planul strategic pentru dezvoltarea Delegatului și Strategia de comunicare cu planul de acțiune, pentru perioada 2012-2014. A fost începută activitatea la stabilirea sistemului de servicii privind medierea în cadrul serviciului Delegatului. Au fost efectuate și cercetările privind opinia publică „Raportul cetățenilor față de discriminare în Serbia“, care a facilitat să se descopere în ce măsură cetățenii sunt încunoștințați cu discriminarea, care este nivelul de distanță etnică și socială între unele grupuri sociale, precum și în ce măsură

intituția Delegatului este vizibilă în public. Au fost publicate 11 cărți, ghiduri și broșure. Persoanele angajate în serviciul de specialitate și-au îmbunătățit competențele sale profesionale, iar însuși instituția delegatului a devenit mai vizibilă, accesibilă și disponibilă.

În perioada anterioară, mediile au urmărit intensiv, și au raportat opinia publică privind activitatea Delegatului și au transmis comunicatele lui, atitudinea și opiniile. În anul 2012 Delegatului pentru Protecția Egalității în Drepturi i s-a aprobat cuantumul de 89.471.000,00 dinari, iar prin Legea privind bugetul pentru anul 2013 pentru activitatea delegatului au fost prevăzute mijloacele financiare în cuantum de 89.348.000,00 dinari.

1. Procedarea Delegatului pentru Protecția Egalității în Drepturi privind prevenirea discriminării și îmbunătățirii egalității

Expresia „**discriminare**” și „procedură discriminatorie” definește orice diferențiere nejustificată sau diferența de tratament, respectiv defavorizarea (excluderea, limitarea sau favorizarea), în raport cu alte persoane sau grupuri de persoane, cu membri de familie ai acestora, sau cu persoane apropiate, direct sau indirect, pe criteriile de rasă, naționalitate, predecesori, cetățenie, apartenență națională sau origine etnică, limbă, religie sau convingeri politice, sex, identitate nativă, orientare sexuală, situație materială, naștere, caracteristici genetice, sănătate, dizabilități, situație familială sau stare civilă, cazier judiciar, vârstă, aspect fizic, apartenența politică, sindicală sau la alte organizații, respectiv presupuse particularități personale (în continuarea textului: particularități personale¹)

Legea privind interzicerea discriminării stipulează mai mult de douăzeci de particularități personale în baza cărora discriminarea este interzisă, dar această listă nu este completată, finală, respectiv, legislatorul a prevăzut posibilitatea de a adăuga și alte particularități personale care nu sunt în mod explicit enumerate în lege.

Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi este un organ de stat independent, de sine stătător și specializat, stabilit prin legea privind interzicerea discriminării² și reprezintă **organul de stat central privind combaterea tuturor modalităților și formelor de discriminare**. Delegata pentru Protecția Egalității în Drepturi este **Dr Nevena Petrušić**, care a fost aleasă de către Adunarea Populară a Republicii Serbia pe data de 05 mai 2010.

Competențele care Delegatului facilitează combaterea și protecția eficientă împotriva discriminării și contribuie la exercitarea și avansarea egalității, sunt:

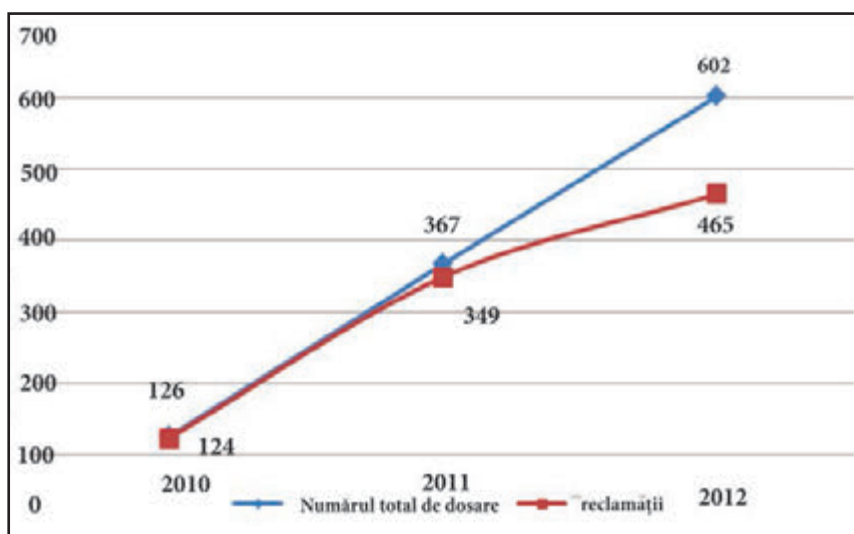
- Procedarea în baza reclamațiilor în caz de discriminare a persoanelor sau a unui grup de persoane cu o particularitate personală identică
- Litigiile pentru protecția împotriva discriminării
- Procedura contravențională
- Recomandări pentru organele de stat
- Inițiativele legislative și opinii privind reglementările
- Avertizări și comunicări opiniei publice.

¹ Articolul 2., alineatul 1, punctul 1 din Legea privind combaterea discriminării;

² “Monitorul Oficial al RS”, numărul 22/09;

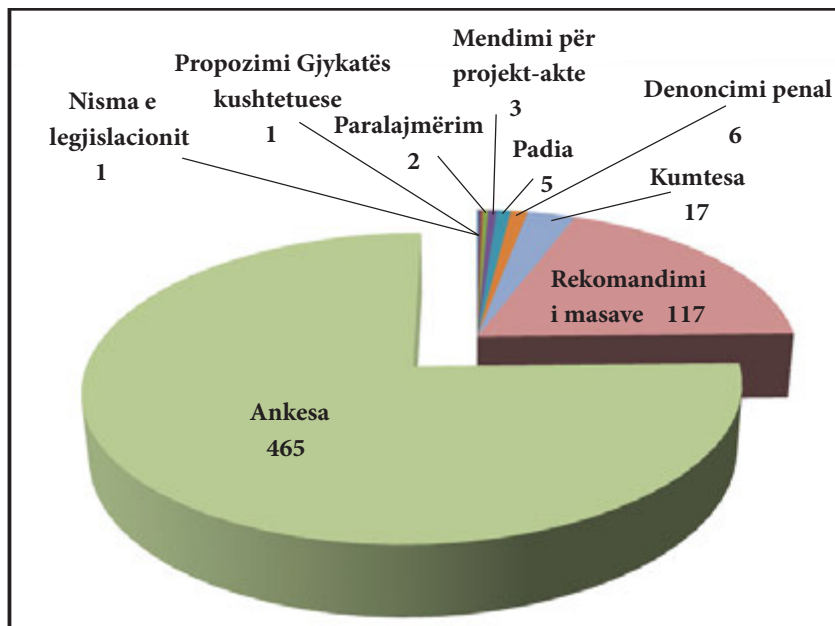
În perioada din 01 ianuarie 2012 până la data de 3 decembrie 2012, au fost **înregistrate în total 602 dosare noi**. Când acest număr comparăm cu numărul dosarelor din ultimii doi ani (2010 – 124 și 2011 – 349) se poate constata majorarea considerabilă a dosarelor. Această majorare reprezintă un rezultat a mai multor factori – numărului mare de activități, acțiuni de promoție, vizitarea orașelor și comunelor din Serbia în cursul anului 2012, participarea la diferite proiecte în parteneriat cu organizațiile sectorului civil, precum și conștientizarea cetățenilor privind posibilitățile de protecție împotriva discriminării, ceea ce a contribuit la o vizibilitate mai mare a Delegatului pentru Protejarea Egalității în Drepturi.

Grafic: Numărul dosarelor după ani

Din numărul total de dosare noi în anul 2012, 465 reprezintă reclamații, 117 recomandări ale măsurilor pentru exercitarea egalității în drepturi, 6 solicitări pentru inițierea procedurii de contravenție, 5 acțiuni, iar restul reprezintă opiniile la proiectele de acte, inițiativele legislative, denunț penal și propunere făcute către CURETA Constituțională.

Grafic: Numărul total de dosare

1.1 Procedura în baza reclamațiilor

Una dintre competențele de bază ale Delegatului reprezintă **procedura în baza reclamațiilor în cazurile de discriminare a persoanelor sau a unui grup de persoane cu proprietăți similare**³. Procedura în baza reclamațiilor este simplă, scutită de orice formalități, gratuită și poate dura cel mai mult 90 de zile⁴. Vă prezentăm pașurile elementare ale procedurii:

Pasul 1. – Remiterea reclamației

Procedura în fața Delegatului pentru Protecția Egalității în Drepturi se inițiază prin **remiterea reclamației**. Reclamația se poate remite de către orice persoană fizică și juridică, precum și de către organizațiile cărora activitatea principală reprezintă drepturile omului și altor persoane⁵.

Reclamația trebuie să conțină date despre persoana care este discriminată, despre persoana care efectuează discriminarea, descrierea cazului de discriminare, precum și dovezile, respectiv, dovezile citate care se pot utiliza pentru a se

³ Articolul 33, Legea privind interzicerea discriminării

⁴ Articolul 35 și 39 din Legea privind interzicerea discriminării

⁵ Articolul 33 din Legea privind interzicerea discriminării

stabilii veridicitatea faptelor.

Reclamația trebuie să fie semnată și remisă în scris, printată, dar poate fi transmisă prin fax, e-mail cu dosarul scanat și semnătura solicitantului în format electronic, cu semnătură electronică a solicitantului, precum și pe cale orală în formă de proces verbal. Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi nu poate acționa în baza reclamațiilor anonime

Pasul 2. – Examinarea îndeplinirii condițiilor pentru demararea procedurii

După recepția reclamației, mai întâi se examinează dacă reclamația conține toate elementele necesare pentru a se putea proceda în baza ei⁶. Dacă reclamația este incompletă, de neînțeles sau cuprinde unele lipsuri care împiedică procedarea, solicitarea se trimite reclamantului cu scopul de a înlătura lipsele. Dacă reclamantul, în termenul stabilit, nu elimină lipsele, reclamația se respinge. Reclamația se respinge și în caz că Delegatul constată că nu este competent să hotărască privind încălcarea de drept descrisă. În acest caz, Delegatul va anunța pe reclamant privind organul care este competent să ofere protecția juridică.

Delegatul **nu procedează** în baza reclamațiilor atunci când⁷:

Dacă procedura în fața tribunalului, privind aceeași caz este în curs, sau este finalizată:

- În caz că este evident că nu s-a încălcat drepturile pe care reclamantul le enumeră,
- În caz că privind aceeași situația deja a fost procedat, iar probe noi nu au fost prezentate,
- În caz că s-a stabilit că din cauza scurgerii de timp de la data efectuării încălcării a dreptului nu este posibil să se atingă țelul procedurii.

Pasul 3 – Stabilirea stării de fapt

Dacă în baza reclamației se poate proceda, în continuarea procedurii se stabilește starea de fapt în baza tuturor probelor disponibile⁸ și se efectuează analiza juridică completă a cazului.

⁶ În conformitate cu Legea privind interzicerea discriminării și Regulamentul de lucru prin care este reglementată mai detaliată procedura în fața Delegatului pentru Protecția Egalității în Drepturi

⁷ Articolul 36 din Legea privind interzicerea discriminării

⁸ Articolul 37 din Legea privind interzicerea discriminării

Pasul 4. – Adoptarea opiniei

Dacă în urma delurării procedurii, Delegatul **aduce hotărârea în formă de opinie** – privind faptul dar a fost efectuată discriminarea. Împreună cu opinia dar a fost efectuată discriminarea⁹ Delegatul pentru protecția egalității în drepturi emite și o recomandare persoanei împotriva căruia a fost remisă reclamația. **Recomandarea** se referă la modalitățile de eliminare a încălcării dreptului, respectiv, modalitățile de înlăturare a comportamentului discriminator sau a tratamentului inegal¹⁰. După recepția recomandării, persoana împotriva căruia a fost remisă reclamația, este obligată în termen de 30 de zile de la data recepției să procedeze în conformitate cu recomandarea și să înlătore încălcarea drepturilor și este obligat să procedeze în baza recomandării, precum și privind aceasta să încunoștințeze Delegatul. Dacă aceasta nu se realizează, Delegatul este autorizat să adopte decizia prin care persoanei care efectuează discriminarea va pronunța avertizare și îi oferă un termen de încă 30 de zile să înlătore încălcarea drepturilor. Decizia este finală și împotriva ei nu este permis să se depună un recurs. Dacă în noul termen de 30 de zile, persoana care efectuează discriminarea, nu înlătură încălcarea drepturilor, Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi privind aceasta v-a anunța opinia publică¹¹.

În cursul anului 2012, au fost remise 465 de reclamații, ceea ce evidențiază majorarea considerabilă a numărului de reclamații în raport cu anul anterior.

Anul 2010.	124 de reclamații
Anul 2011.	349 de reclamații
Anul 2012.	465 de reclamații

Pe de altă parte, numărul reclamațiilor este încă foarte mic , având în vedere nivelul de dicriminare este extins în Serbia. Motivele pentru aceasta sunt numeroase: nivelul scăzut de conștientizare a cetățenilor împotriva discriminării, atitudinile și percepțiile discriminării, precum și lipsa de vizibilitate și accesibilitate a Delegatului pe întreg teritoriul al Serbiei. De asemenea, în cursul anului 2012 la mai multe ateliere de lucru, seminarii și forumuri din întregul stat, persoanele angajate în serviciul de specialitate al Delegatului au constata din conversațiile cu cetățenii că mulți dintre ei se tem de repercusiuni, la care pot fi expuși după anunțarea cazurilor de discriminare și sunt neîncrezători în instituțiile care se ocupă cu protecția drepturilor.

În cursul anului 2012, **cela mai multe reclamații au fost remise de către persoanele fizice** – în total 381 reclamații (81,4%). Persoanele juridice au remis

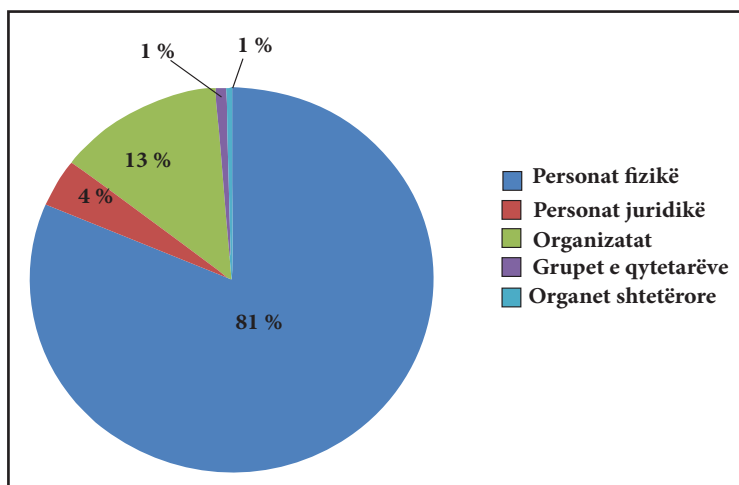
⁹ Articolul 39, alineatul 1 din Legea privind interzicerea discriminării

¹⁰ Articolul 39, alineatul 2 din Legea privind interzicerea discriminării

¹¹ Articolul 40 din Legea privind interzicerea discriminării

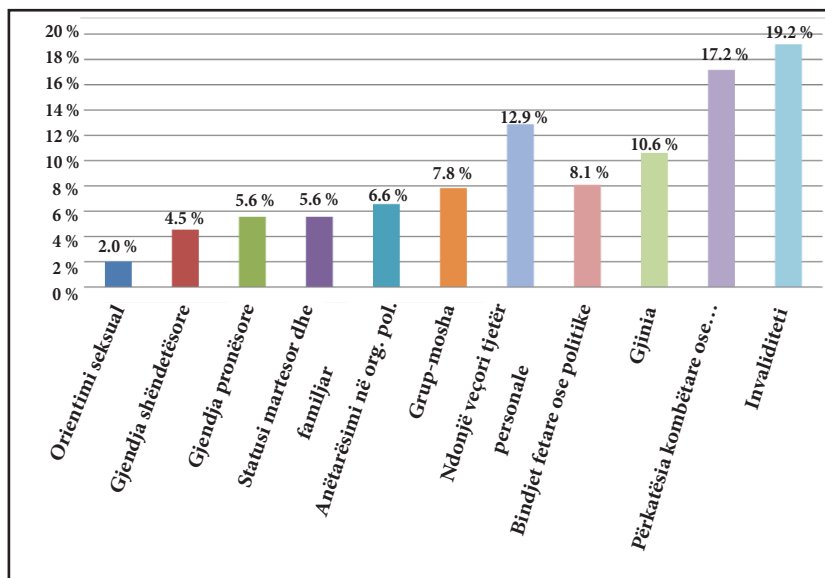
81 de reclamații (17,3%), grupul de cetățeni au remis 4 reclamații (0,9%) iar organele de stat 2 (0,4%). Când este vorba de grupurile de cetățeni, cele mai multe reclamații au fost remise de către sectorul civil, în total 62 de reclamații (13,2%).

Graficul: Emitenții reclamațiilor

În anul 2012, 76 de reclamații s-au referit la discriminarea în baza invalidității, apoi 68 în baza apartenenței naționale sau originii etnice, în baza sexului 42 de reclamații, 32 în baza convingerilor religioase sau politice, în baza vârstei 31 de reclamații, 26 de reclamații pe criterii de apartenență politică sau la sindicate, 22 pe criterii de statutul conjugal și familiar, 22 în baza situației financiare, 18 pe criterii de sănătate, 8 pe criterii de sănătate. Fără a enumera criteriile de discriminare au fost remise 145 de reclamații.

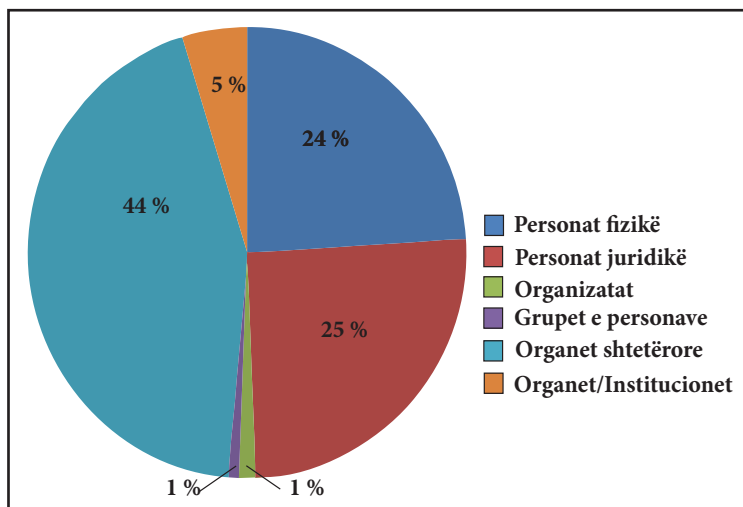
Graficul: Criteriile de discriminare

În anul trecut au fost primite 145 de reclamații în care nu a fost enumerate proprietățile personale și în care reclamații, în majoritatea cazurilor, au prezentat alte încălcări de drepturi și/sau tratament inegal care nu este bazat pe proprietățile personale ale reclamantului. Această informație ne indică la faptul că cetățenii din Serbia încă nu sunt deplin încunoștințați privind noțiunea de discriminare, și că deseori cred că sunt discriminati și în situațiile când comportamentul sau activitatea pe care o indică nu este conectată cu o proprietate personală.

În 433 de reclamații au fost indicate minim una dintre proprietățile personale ca un criteriu de bază a reclamației, pe când în 32 de reclamații, ca baza reclamației, au fost enumerate mai multe proprietăți personale.

Și în anul trecut cele mai multe reclamații au fost remise împotriva organelor de stat – 228 (43,8%), apoi împotriva persoanelor juridice 132 (25,4%), - împotriva persoanelor fizice 125 (24%) și împotriva organelor și instituțiilor 25 de reclamații. În 421 de reclamații a fost enumerată o persoană ca persoana care efectuează discriminarea, pe când în 44 de reclamații au fost enumerate mai multe persoane.

Graficul : Împotriva cărora au fost remise reclamațiile

Cele mai multe reclamații sunt încă a persoanelor cu domiciliul/reședința în Belgrad și în lokalitëtiile din jurul Belgradului (38%), apoi a persoanelor cu domiciliul în Voivodina (20,5%).

Aceasta este o indikaçie që instituçia Delegetului este încă vizibilë mai mult în Belgrad și în jurul lui, astfel që în anul 2013 vor fi continuate aktivitaçitë me scopul sã façë akesta instituçie mai aksesibilë, mai ušor de recunoscut și vizibilë pe întreg teritoriul al Serbiei.

În anul 2012, au fost total **249 de reklamaçii în baza çarora nu s-a procedat**, din urmëtoarele motive: a fost evident që nu au fost încãlcate drepturile pe care reklamantul le mençionaeazë (199), a fost iniçiatë, derulatë sau a fost finalizatë procedura juridikë (38), dea s-a procedat în baza reklamaçiiilor mençionate, și nu au fost prezentate probe noi (11) și din cauza scurgerii de timp nu s-a putu atinge scopul procedurii (1).

Exemplu:

Reklamantul a deklarat që în kursul anului 2009, de çatre persoana çaruiua i-a fost subordinatë la locul de muncë, a fost insultat pe baza originii naçionale, stërii civile și situaçiei familiare, precum și pe criterii și de sãnãtate. În akest caz din cauza scurgerii timpului, de la data când s-a produs încãlcarea drepturilor, nu este posibil a se atinge scopul procedurii.

Motivul pentru a nu se proceda, în majoritatea dosarelor, este lipsa de caracter personal sau lipsa evidentă a conexiunii între cauză și consecință, între proprietatea personală și faptul care se prezintă ca discriminare.

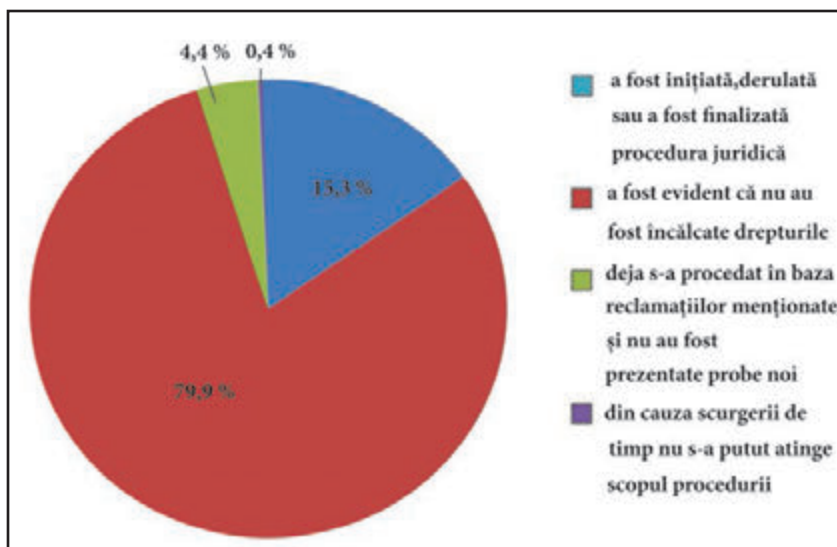
Exemple:

- Părinții elevilor dintr-o clasă din școala generală au remis reclamația, având în vedere că copiilor a fost schimbată învățătoria, considerând că copiilor prin aceasta au fost discriminați.

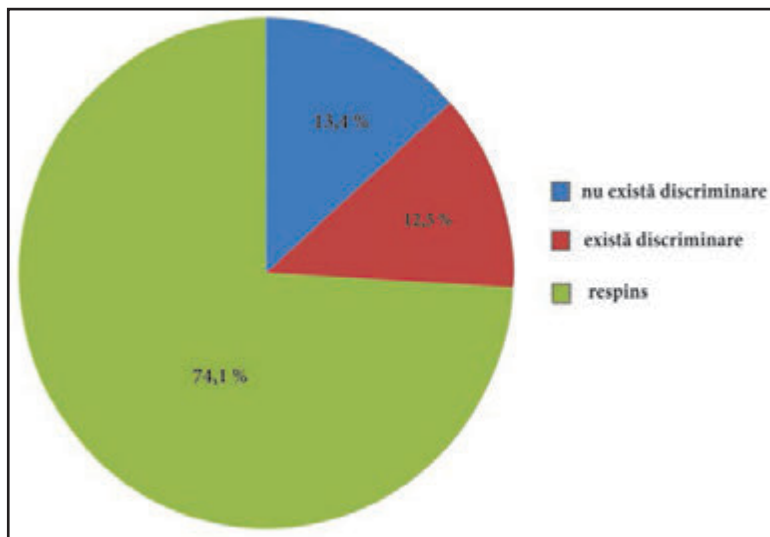
- Reclamantul a considerat că a fost discriminat, din motivul că nouă luni nu s-a procedat în procedura juridical care se derulează împotriva lui.

- Reclamantul a considerat că a fost discriminat, fiindcă este de naționalitate sârbească, având în vedere că a primit chitanțele pentru serviciile comunale tipărite în grafia latină.

Grafiicul : Reclamațiile în baza cărora nu s-a procedat

În baza 216 de reclamații a fost inițiată procedura, dintre care 160 de reclamații au fost response, în 29 de cazuri a fost adusă decizia că nu a fost prezentă discriminarea, pe când în 27 de cazuri a fost stabilită discriminarea și a fost emisă recomandarea corespunzătoare.

Graficul: Reclamațiile în baza cărora s-a procedat

Din numărul total de recomandări în anul 2012, în majoritatea cazurilor s-a procedat în conformitate cu recomandarea, pe când în 6 cazuri persoanele care au efectuat discriminarea nu au procedat în baza recomandării Delegatului pentru protecția egalității în drepturi.

1.2 Litigiile pentru protecția împotriva discriminării

Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi poate să demareze litigiile antidiscriminatorii¹², și singur estimează necesitatea pentru remiterea acțiunii. Dacă victima discriminării este o persoană, Delegatul pentru protecția egalității în drepturi, are nevoie de permisiunea persoanei discriminate, pe când în cazurile de discriminare a unui grup de persoane, care sunt conectați de o proprietate persoană, nu este necesară aprobarea persoanelor discriminate.

Delegatul în acțiune poate solicita:

- Ca tribunalul să stabilească că persoana pârâtă a procedat discriminatoriu față de persoana respectivă;
- Interzicerea efectuării activității care este discriminatorie, interzicerea exercitării discriminării, respective interzicerea repetării discriminării;
- Ca discriminatorul să preia una sau mai multe măsuri/activități prin care va înlătura discriminarea;

¹² Articolul 22 din Legea privind interzicerea discriminării

- Ca discriminatorul, pe contul său propriu, să publice sentința judecătorească în care a fost stabilită discriminarea.

Delegatul în acțiune **nu poate solicita** compensațiile daunelor materiale sau nemateriale.

Trebuie să se țină cont că depunerea acțiunii nu reprezintă un mecanism prin care se asigură implementarea recomandării Delegatului, nici a unei părți a procedurii în baza reclamației. În fiecare caz concret se examinează dar cazul este de o importanță strategică, și după estimare dar este necesar să se deruleze “litigiul strategic”, se remite acțiunea tribunalului competent.

În cursul anului 2011 au fost remise trei acțiuni pentru protecția discriminării, iar în anul 2012 încă cinci. Trei procedurii au fost finalizate în momentul de întocmire a acestui raport.

- Acțiunea din cauza discriminării în baza apartenenței minorității naționale rrome împotriva lui Vasa Kenić din Svrlijig;
- A doua acțiune din cauza discriminării pe criteriul de apartenență naționalității minoritare rrome a fost remisă împotriva restaurantului „M.D.“, având în vedere că serviciul de securitate a restaurantului nu a permis copiilor de apartenență națională romă să intre în restaurant cu o femeie care a dorit să le cumpere mâncare în restaurant. .
- Acțiunea împotriva discriminării în baza nașterii, statutului conjugal și familiar împotriva orașului Jagodina, din cauza Hotărârii privind sprijinul financiar perechilor conjugale numărul 011-90/10-10-1, pe care Adunarea Orașului Jagodina, a adoptat-o pe data de 23 decembrie 2010.
- Prima acțiune din cauza discriminării în baza sexului a fost remisă împotriva Asociației de Fotbal din Serbia, din cauza discriminării cluburilor feminine în raport cu cluburile de fotbal masculine, în baza sexului jucătorilor/jucătoarelor.
- A doua acțiunea a fost remisă din cauza discriminării în baza sexului împotriva unei bănci din cauza transferului unei femei angajate la banca respectivă la un loc de muncă mai puțin plătit după întoarcerea ei de la concediul de maternitate și concediul pentru îngrijirea copilului (al treilea copil).
- A treia acțiune din cauza discriminării în baza sexului a fost remisă împotriva unui lanț de pizzeria care angajează doar femei.
- Acțiunea împotriva discriminării în baza condamnării, sexului, statutului conjugal și starea de sănătate a fost remisă împotriva societății comerciale „K.I“ care pe prezentarea sa de Internet a publicat un chestionar pentru angajarea în câmpul muncii în care se solicită de la candidații care vor concura pentru postul de muncă, date privind proprietățile lor personale, și anume: statutul conjugal și familiar, starea de sănătate, precum și condamnarea. Acțiunea a fost remisă pe data de 20 iulie 2012 și

- procedura de instanța întâi încă este în curs.
- Acțiunea privind discriminarea pe criteria de invaliditate a fost remisă pe data de 2 octombrie 2012 împotriva antreprenorului M.A, proprietarul magazinului „P.C.“, având în vedere că angajații în acest magazin au refuzat să ofere servicii unui grup de persoane tinere cu dizabilități.

Este necesar să prezentăm unele problem cu care ne-am confruntat în raport cu aceste proceduri. Chiar dacă este reglementat prin dispoziția articolului 41, alineatul 3 din *Legea privind interzicerea discriminării*, este stipulat că procedura privind protecția împotriva discriminării este urgentă, acest principiu de urgență nu a fost respectat. De asemenea, de multe ori, dosarele se înregistrează ca litigii privind raporturile de muncă, iar într-un caz dosarul nu a fost evidențiat o perioadă îndelungată de timp. Delegatului de multe ori a fost remis pentru plata taxelor judiciare, chiar dacă Delegatul în calitate de organ de stat, este eliberat de plata taxei, în conformitate cu articolul 9, alineatul 1 din *Legea privind taxelele judiciare*¹³.

1.3 Procedura contravențională

Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi este autorizat să remită plângerea contravențională din cauza încălcării drepturilor din legea privind interzicerea discriminării¹⁴. Având în vedere rolul lui, Delegatul este autorizat și la remiterea plângerilor contravenționale în conformitate cu legile speciale antidiscriminatorii: *Legea privind protecția drepturilor și libertăților minorităților naționale*, *Legea privind prevenirea discriminării persoanelor cu dizabilități*, *Legea privind egalitatea sexelor*, precum și alte reglementări.

În anul 2012 Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi a depus **6 solicitări pentru derularea procedurilor contravenționale**.

În baza unor proceduri demarcate, putem constata că tribunalele contravenționale în cursul anului 2012 nu au procedat în timp util în baza solicitărilor privind demararea procedurilor contravenționale pe care le-a remis Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi.

¹³ “Monitorul Oficial al RS“, numerele 28/94, 53/95, 16/97, 34/2001 – alte legii, 9/2002/29/2004, 61/2005, 116/2008 – alte legi 31/2009 și 101/2011.

¹⁴ Articolul 33, punctual 4 din *Legea privind interzicerea discriminării*

Se poate observa că există o lipsă generală de înțelegere a esenței discriminării și a competențelor Delegatului pentru protecția egalității în drepturi în cadrul procedurilor contravenționale. Această situație se datorează probabil faptului că Delegatul pentru protecția egalității în drepturi reprezintă relativ un nou organ de stat care acționează în conformitate cu legile specifice, pentru care judecătorii din cadrul tribunalelor contravenționale nu au avut până în prezent o experiență practică. În acest sens, Delegatul pentru protecția egalității în drepturi va activa privind majorarea vizibilității și va prelua numeroasele pași pentru ca judecătorii tribunalelor contravenționale să se informeze privind competențele Delegatului, privind fenomenul discriminării, privind specificurile contravenției antidiscriminatorii, precum și cu importanța de derulare a acestor proceduri cu eficiență și pedeapsa convenabilă a făptuitorilor.

1.4 Denunț penal

Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi în anul 2012 a remis un denunț penal Parchetului Public Superior în Belgrad împotriva persoanei necunoscute, autorul textului „*Furtul Serbiei și poporului sârb pentru ajutorul țigănilor*“ publicat pe blogul romi în Serbia www.romiusrbiji.wordpress.com. Denunțul a fost remis din cauza suspiciunii că făptuitorul necunoscut a efectuat fapta penală de intoleranță națională, rasială și religioasă din cadrul articolului 317, alineatul 1 din Codul penal al Republicii Serbia.

1.5 Recomandările organilor puterii de stat

Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi dispune de autorizația să recomande organelor puterii de stat și altor persoane unele **măsuri pentru exercitarea egalității în drepturi**¹⁵ Recomandările pot fi orientate ca organul puterii de stat să preia măsurile pentru a împiedica și elimina discriminarea în instituții și pentru a îmbunătăți activitatea instituțiilor sistemului pentru înlăturarea discriminărilor. Prin recomandări se indică și la necesitatea de preluarea a unor măsuri, așa numite acțiuni afirmative, care trebuie să ducă la egalitatea deplină în drepturi, să protejeze persoanele sau grupurile care se găsesc într-o situație inegală în raport cu alți cetățeni.

Prezentarea recomandărilor se expun în părțile raportului care se referă la cazurile și criteriile de discriminare individuală (Capitolul 3).

¹⁵ Articolul 33, punctual 9 din Legea privind interzicerea discriminării

Recomandarea tuturor tribunalelor de competență generală (14 iunie 2012)

Tuturor tribunalelor de competență generală în Republica Serbia a fost adresată recomandarea pentru a prelua toate măsurile necesare, în conformitate cu competențele legale, prin care sa va asigura ca procedurile în litigiile privind discriminarea, care se derulează în baza dispozițiilor legii pentru interzicerea discriminării și alte reglementări antidiscriminatorii, să implementeze expeditiv și să finalizeze în cel mai scurt termen, în conformitate cu articolul 41, alineatul 3 din legea privind interzicerea discriminării prin care este stipulate urgența procedurii.

1.6 Inițiativele legislative și opiniile privind reglementările

Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi este, de asemenea, autorizat să urmărească și aplicarea legilor și altor reglementări, să demareze adoptarea sau modificarea reglementărilor prin care se va avansa protecția împotriva discriminării. De asemenea, Delegatul dispune de autorizația să își exprime opinia cu privire la alte proiecte de legi și alte reglementări care au legătură cu interzicerea discriminării¹⁶.

În cursul anului 2012 Delegatul și-a exprimat opinia (trei opinii) față de organele de stat privind variant de lucru a unor legii și a demarat o inițiativă legislative¹⁷:

- Inițiativa Guvernului Republicii Serbia pentru modificarea Hotărârii de înființare a Fondului pentru talenții tineri („Monitorul oficial al Republicii Serbia“ numărul 71/08, 44/09, 37/11) prin care au fost stabilite condițiile de stipendare celor mai buni studenți ai ciclului doi și trei la universitățile din străinătate (28 mai 2012).

- Opinia privind unele dispoziții a variantei de lucru a *Legii privind modificarea și completarea legii a procedurii extrajudiciare cu privire la procedura de restrângere a capacității de exercițiu* (5 noiembrie 2012).

- Opinia privind dispozițiile articolelor 55a-55d a variantei de lucru a *Legii privind modificarea și completarea legii a procedurii extrajudiciare* prin care se reglementează noua procedură care se referă la permisul de schimbare a sexului și identității de gen (5 noiembrie 2012) .

¹⁶ Articolul 33, punctual 7 din Legea privind interzicerea discriminării

¹⁷ Detalii privind opiniile concrete a delegatului pentru protecția egalității în drepturi privind inițiativele legislative sunt accesibile în raportul anual pentru anul 2012. În raportul prescurtat sunt doar prezentate inițiativele legislative generale.

- Opinia privind varianta de *lucru a proiectului legii pentru mediație și necesității de modificare a unor părți ale proiectului de lege* (5 noiembrie 2012)

1.7 Avertizări și comunicările opiniei publice

Delegatul este autorizat să **avertizeze opinia publică** la cele mai dese cazuri de discriminare, precum și la cele mai tipice și grave cazuri¹⁸. Delegatul face acest lucru în baza datelor și informațiilor din reclamațiile depuse, mijloacele de informare publică și alte surse. În avertizările pentru opinia publică Delegatul subliniază cine sunt persoanele care efectuează discriminarea, modalitatea în care se realizează discriminarea, indivizii și grupurile care sunt victimele discriminării, formele tipice și grave de discriminare, precum și consecințele formelor grave de discriminare.

În cursul anului 2012 au fost emise două avertizări și 17 comunicări către opinia publică, care au fost publicate în medii și pe website-ul Delegatului www.ravnopravnost.gov.rs.

1.8 Stabilirea unui sistem de oferire a serviciilor de mediație în cadrul serviciului Delegatului

Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi este autorizat să propună părților procedura de mediație, adică soluționare pașnică a litigiilor. Având în vedere experiențele pozitive comparative și avantajele mediației, Delegatul a început activitatea la stabilirea unui sistem de oferire a serviciilor de mediație în cadrul serviciului său.

Procedura de mediație este una confidențială, un proces cu structură în care a treia parte neutrală, mediatorul, direcționează dialogul și discursul dintre persoanele care sunt în conflict, astfel că ele pot privi problema într-un aspect nou și se poate ajunge la o soluție acceptabilă pentru fiecare.

Legea privind interzicerea discriminării nu reglementează procedura de mediație în cazurile de discriminație, ci îndrumază la aplicarea reglementărilor generale prin care este stipulată mediația. Reglementările privind mediația sunt cuprinse în Legea privind mediația a Republicii Serbia din anul 2005¹⁹. În această lege sunt stabilite principiile de bază a procedurii de mediație, modalitatea de demarare și derulare a mediației, părțile autorizate, sarcina, obligațiile, autorizația și responsabilitățile mediatorului, precum și condițiile pe care mediatorul trebuie să le îndeplinească pentru a putea să deruleze procedura. În Regula-

¹⁸ Articolul 33, punctual 6 din din Legea privind interzicerea discriminării

¹⁹ „Monitorul Oficial“ al RS, 18/2005

mentul de muncă a Delegatului au fost stipulate regulile privind modalitatea de proceduri a persoanelor angajate în cadrul serviciului Delegatului cu scopul de a recunoaște cazurile convenabile pentru aplicarea procedurii de mediație și modalităților de comunicare cu părțile (articolul 27 al Regulamentului de muncă).

Activitățile de până în prezent a Delegatului pentru protecția egalității în drepturi privind stabilirea sistemului de mediație în cazurile de discriminare, s-au desfășurat în patru direcții: 1) formarea unui model specific pentru mediație, 2) formarea și realizarea programului de pregătirea a mediatorilor, 3) perfecționarea persoanelor angajate în cadrul serviciului Delegatului și 4) promovarea în medii.

Delegatul pentru protecția egalității în drepturi a format un grup de lucru care a elaborat un model de mediație convenabil pentru situațiile care apar ca o consecință a discriminației. Unele specificuri ale modelului care se aplică în cadrul serviciului Delegatului:

- Model specific al mediației bazat pe principiile standard ale mediației: voluntariatul, confidențialitatea, imparțialitatea și neutralitatea
- Au fost incorporate elementele de mediație dintre victima și făptuitor (*victim – offender Mediation*), care a fost bazată pe conceptul dreptății restorative, având în vedere că mediația standardă nu a fost convenabilă situațiilor de discriminare, fiindcă este menită pentru soluționarea conflictelor, iar în situația de discriminare, în majoritatea cazurilor, nu există conflict între părți, ci este vorba de o încălcare emoțională sau de alt gen, pe care o parte a efectuat-o celălaltei părți.
- Regulile specifice privind criteriile și modalitatea de selecție a cazurilor convenabile pentru discriminare²⁰.
- Principiul redefinit al rolului neutru a mediatorului, în sensul că el nu trebuie să fie neutru din punctul de vedere al moralului față de discriminarea însuși, ci trebuie clar să demonstreze că discriminarea nu este acceptabilă.
- Serviciul Delegatului oferă părților toate datele și informațiile relevante privind procedura de mediație și procedurile standard cu privire la reclamații, și prin aceasta se oferă posibilitatea părților să privească avantajele fiecărui proces și să aleagă unul care v-a satisface interesele lor.

Delegatul este autorizat să numească mediatorii și să îi înregistreze pe *lista de mediatorii autorizați*, și este autorizat să stabilească criteriile și condițiile mai apropiate pe care mediatorii trebuie să le îndeplinească, în conformitate cu dispozițiile *Legii privind mediația*. Având în considerare organizarea serviciului

²⁰ Au fost stabilite unele reguli speciale care exclude aplicarea mediației în cazurile în care motivul pentru remiterea reclamației din cauza comportamentului discriminatoriu care s-a bazat pe o regulă generală a organului de stat sau persoanei juridice. Pe de altă parte, există și criterii speciale pentru evaluarea aplicabilității mediației care se referă la părțile din procedură însuși.

Delegatului și modalitatea de muncă în baza reclamațiilor, precum și necesitatea să se elimine orice suspiciune cu privire la neutralitatea și imparțialitatea mediatorului și prin aceasta să se protejeze la maxim integritatea mediației însuși, pe lista mediatorilor pot fi doar persoanele angajate în cadrul Oficiului Delegatului, dar care îndeplinesc criteriile și condițiile pe care le-a stabilit Delegatul.

În cursul anului 2012, a fost finalizat primul ciclu de perfecționare a mediatorilor, care a fost absolvit cu succes de către 22 persoane²¹, iar perfecționarea de specialitate a fost planificată pentru primul trimestru al anului 2013 și după finalizarea ei va fi efectuată înregistrarea mediatorilor pe lista mediatorilor autorizați pe care o poartă Delegatul. Perfecționarea persoanelor angajate în cadrul serviciului Delegatului a fost realizată de două ori, prin prelegeri și ateliere de lucru și a fost pregătită și realizată de către membri grupului de lucru care a format și un model special al mediației. Urmărește realizarea perfecționării la un nivel mai avansat.

Activitatea de până în prezent cu privire la promovarea mediației în cazurile de discriminare s-a realizat în cadrul proiectelor „Parteneriatului pentru toleranță și protecția împotriva discriminării în Serbia“, pe care împreună îl derulează partenerii pentru schimbările democratice în Serbia și Centrul pentru Modalitățile Alternative pentru Soluționarea Conflictelor. În cadrul acestui proiect au fost organizate numeroase de discuții, training-uri, conferințe și alte activități în peste 15 orașe ale Serbiei, la care au participat și persoanele angajate în cadrul Oficiului Delegatului.

În cursul anului 2012, procedura de mediație (impăcare) a fost propusă în șapte cazuri, și în toate cele șapte cazuri ea nu a fost acceptată.

Exemple:

- Reclamanta a spus că vecina ei D.P. i-a adresat de mai multe ori insultă pe criteria de apartenență națională, cu următorul conținut: „Tu ești o albaneză prăpădită, nu îți voi permite să te înmulțești, tu să fi fost de valoare, nu ai fi trăit în colibă“. A menționat că D.P. convinge și alte persoane să o atace pe ea și familia ei din cauza apartenenței lor minorității naționale albaneze.

²¹ În conformitate cu condițiile din apelul public care a fost publicat la sfârșitul lunii octombrie 2012, în momentul de selecție a candidaților, s-a luat în considerare reprezentanța regională egală, avantaj având candidații din grupurile marginalizate. În cursul perfecționării de cinci zile în luna octombrie 2012, participant au avut ocazia să dobândească noile abilități privind comunicarea, înțelegerea conflictelor, tehnicile de soluționare a conflictelor alternative, etapele de mediație, precum și procedura de mediație și problemele etice.

- Reclamantul a fost un deputat într-o Adunare, din anul 2008 până în 2012 al comunei I și a menționat că din partea comunei nu i-au fost plătite achitățile restante pentru compensațiile bănești pe care le plătește noilor deputați în Adunare. El a considerat că prin astfel de procedură a fost discriminat în baza criteriilor de apartenență unei organizații politice.

2. Serviciul de specialitate și dezvoltarea instituției Delegatului pentru protecția egalității în drepturi

Pentru efectuarea treburilor de specialitate și administrative din domeniul atribuțiilor Delegatului, a fost înființat serviciul de specialitate care Delegatului ajută să efectueze competențele sale.

Prin Regulamentul privind orânduirea internă și sistematizarea posturilor de muncă în cadrul serviciului de specialitate al Delegatului, au fost sistematizați în total 60 de angajați, patru după funcție, 53 de posturi de muncă pentru executanți și trei locuri de muncă pentru angajații de servicii. Din numărul prevăzut, au fost angajate doar 19 persoane, inclusiv și Delegatul pentru protecția egalității în drepturi. Având în vedere activitatea lor, numărul curent de persoane angajate nu satisface numărul optim pentru o muncă calitativă al acestui organ independent. Chiar dacă există nevoie pentru majorarea numărului de angajați, din cauza majorării constante a volumului de muncă și activitățile pe care Delegatul le efectuează, în momentul de față aceasta nu este posibil, din cauza spațiului neadecvat pe care Delegatul l-a primit spre folosință la sfârșitul anului 2010. Având în vedere aceasta, Delegatul a fost nevoit, anul trecut să angajeze mai multe persoane temporar în baza unor contracte de muncă corespunzătoare.

În scopul de a efectua cât mai calitativ și eficient competențele acordate în baza legii din cadrul atribuțiilor Delegatului, în baza experienței de doi ani și practicii serviciului, în februarie 2012 a fost propusă modificarea sistematizației, pe care în noiembrie 2012 Parlamentul a aprobat-o²². Prin Regulament²³ nu a fost prevăzută majorarea numărului de posturi de muncă sistematizate, și pentru aplicarea lui nu trebuie prevăzute mijloace bugetare suplimentare.

În cursul anului 2012 au fost intensificate activitățile cu scopul de a ridica nivelul de cunoștințe generale și specifice, precum și competențele profesionale ale angajaților în cadrul serviciului de specialitate al Delegatului. Pentru cei angajați în serviciul de specialitate au fost organizate în cursul anului 2012 câteva perfecționări, seminarii și ateliere de lucru, care au fost ținute de către cunocșii experți din cadrul facultăților și societății civile.

Cu scopul de a îmbunătăți calitatea muncii, au fost stabilite proceduri și

²² Hotărârea privind avizarea Hotărârii privind modificarea hotărârii privind educația și activitatea serviciului de specialitate a Delegatului pentru Protecția Egalității în Drepturi și Regulamentul pentru organizația internă și sistematizarea posturilor de muncă în cadrul serviciului de specialitate a Delegatului pentru Protecția Egalității în Drepturi „Monitorul Oficial al RS“ numărul 111/12

²³ Regulamentul pentru organizația internă și sistematizarea posturilor de muncă în cadrul serviciului de specialitate a Delegatului pentru Protecția Egalității în Drepturi este disponibil pe <http://www.ravnopravnost.gov.rs/lat/opstiAktiPoverenika.php?idKat=1>

au fost conformate îndrumările necesare pentru persoanele angajate în cadrul serviciului de specialitate. Prin îndrumări au fost stabilite procedurile interne și standardele, care au fost elaborate cu participarea deplină persoanelor angajate, și reprezintă documente vii care sunt supuse modificărilor.

Suprafața de lucru pe care Delegatul o folosește este de o mărime de 248 m², se găsește într-un bloc în strada Beogradska numărul 70, la etajul întâi, fără gardă de securitate, loc de parcare pentru automobilele Delegatului, ceea ce împiedică buna funcționare a activității lui. Actualele birouri sunt oferite Delegatului doar pentru o utilizare provizorie, în baza concluziei Comisiei Guvernului Republicii Serbia pentru Repartizarea Blocurilor Oficiale și Birourilor, 77 numărul 361-5713/2010 din data de 9.septembrie 2010.

Birourile au fost echipate în cursul anului 2011, atunci când este instalată rampa de acces și modernele platforme de ridicare - pentru persoanele cu dizabilități . În anul trecut, au fost luate măsuri, astfel încât instituția Delegatului să fie mai accesibilă pentru persoane cu handicap, astfel încât în sala de întâlniri și în biroul de recepție au fost instalate echipamente pentru reglarea sunetului pentru a facilita comunicarea pentru persoanele cu deficiențe de auz. Ei au instalat, de asemenea, un sistem de inducție pentru amplificarea vorbirii, care permite persoanelor care poartă aparate auditive pentru a auzi clar pe vorbitor , fără a auzii alte sunetele din jurul tău. Spațiile în care este instalat sistemul sunt marcate cu un simbol recunoscut pe plan internațional, ca utilizatorului aparatului auditiv să ofere informații care loc este într -un mod special dotat cu microfoane. Toți angajații ai serviciului Delegatului folosesc cărți de vizită cu grafia Braille, și în anul 2012 a început pregătirea unei cărți audio și publicații adaptate pentru persoanele cu deficiență de vedere, a cărei tipărire se așteaptă de curând. Întregul spațiu de birouri este echipat cu panouri tactile în grafia Braille, cu denumirea instituției, ceea ce face mai ușor pentru oamenii cu deficiențe de vedere să acceseze și să rămână în sediul Delegatului.

Una dintre cele mai importante sarcini ale Delegatului este oferirea informațiilor cetățenilor privind drepturile lor și mecanismele de protecție juridică împotriva discriminării, inclusiv și informațiile privind posibilitățile de soluționare pașnică a cazului de discriminare. Prin lege este, de asemenea, stipulată posibilitatea ca reclamațiile să se remită în mod oral , prin întocmirea procesului – verbal, precum și că declarațiile reclamantului sau ale altor persoane, în curs de procedura de stabilire a stării de fapt, se pot lua oral, de asemenea, prin întocmirea procesului - verbal. Din cauza necesității comunicării directe din partea cetățenilor, în cursul anului 2012 au fost finalizate activitățile pregătitoare privind **deschiderea unui birou de recepție**.

Având în vedere că nu au fost condiții de siguranță și condiții în ceea ce privesc birourile unde se efectuează munca Delegatului, pentru a deschide acolo biroul de recepție, la solicitarea Delegatului a fost asigurat încă un spațiu, ca o soluție tranzitorie și provizorie. Biroul de recepție a început să-și desfășoare activitatea în luna mai 2012, după ce persoanele angajate în serviciul de speci-

alitate, cu ajutorul din partea OSCE, au absolvit perfecționarea necesară și au dobândit titlurile și abilitățile necesare pentru derularea unui interviu juridic și consilierii. Având în vedere că activitatea serviciului de specialitate se realizează în două blocuri diferite, biroul de receptiv funcționează pe principiul de programare anterioară a clienților. Recepția părților este organizată în fiecare marți și joi, dar după nevoie se poate programa o întâlnire și alte zile lucrătoare. De la începutul activității, biroul de recepție oferă ajutor juridic gratuit în formă de informații și sfaturi juridice, care până în prezent au fost acordate la 66 de persoane, iar peste 1000 de cetățeni au primit informații prin telefon.

În cooperare cu Agenția americană pentru dezvoltare internațională (US-AID), Delegatul în cursul anului 2012, a creat o pagină nouă de website, care în comparație cu cea anterioară, nu este doar mai bogată cu conținuturi noi, ci este mai avansată din punct de vedere al accesibilității persoanelor cu auzul și văzul deteriorat.

În luna mai 2012 a fost finalizată munca privind Strategia dezvoltării instituției Delegatului pentru protecția egalității în drepturi²⁴, cu o participare activă a persoanelor angajate în cadrul serviciului de specialitate. Strategia a fost un rezultat al necesității să se stabilească prioritățile strategice în activitatea Delegatului pentru o perioadă de trei ani (2012-2015), și în scopul de a avansa activitatea Delegatului și a exercitării cu succes al misiunii lui.

VIZIUNEA

SERBIA ESTE O SOCIETATE DESCHISĂ ȘI TOLERANTĂ A OAMENILOR EGALI ÎN DREPTURI, CARE OFERĂ TUTURORA ȘANSE EGALE.

MISIUNEA

COMBATAREA TUTUROR FORME DE DISCRIMINARE ȘI EXERCITAREA EGALITĂȚII ÎN DREPT DEPLINE ÎN TOATE DOMENIILE VIEȚII SOCIALE.

În strategie au fost definite următoarele priorități strategice: 1) combaterea eficace și protecția împotriva discriminării; 2) avansarea conștiinței publicului privind discriminarea; 3) vizibilitatea și accesibilitatea instituției Delegatului; și 4) serviciul Delegatului eficient și funcționabil. În cadrul priorităților sunt definite scopurile strategice și sarcina strategică.

²⁴ Strategia privind dezvoltarea instituției Delegatului pentru Protecția Egalității în Drepturi este disponibilă pe : <http://www.ravnopravnost.gov.rs/lat/oNama.php>

3. Starea în exercitarea și protecția egalității în drepturi și procedarea Delegatului

Republica Serbia anii trecuți a elaborate un cadru juridic convenabil pentru combaterea discriminării și exercitarea egalității în drepturi. Pe lângă adoptarea legilor cu caracter antidiscriminatoriu, Republica Serbia a adoptat și a acceptat cele mai importante acorduri universale și regionale din domeniul drepturilor omului.

Prin Constituția Republici Serbia²⁵ este interzisă orice formă de discriminare, directă sau indirectă, pe orice criteriu, mai ales în baza rasială, sexului, apartenenței naționale, originii sociale, naștere, religie, convingere politică sau altă convingere, starea financiară, cultură, limbă, vârstă, invaliditatea fizică și psihică.

Au fost adoptate legile special și generale antidiscriminatorii: *Legea privind interzicerea discriminării* (2009)²⁶, *Legea privind protecția drepturilor și libertăților minorităților naționale* (2002)²⁷, *Legea privind prevenirea discriminării persoanelor cu dizabilitate* (2006)²⁸ și *Legea privind egalitatea sexelor* (2009)²⁹.

Interzicerea discriminării a fost cuprinsă în numeroasele legi prin care se reglementează unele domenii ale relațiilor sociale: *Codul muncii* (2005)³⁰, *Codul privind reabilitarea profesională și angajarea persoanelor cu dizabilitate* (2009)³¹, *Codul privind protecția sănătății* (2005)³², *Legea privind bazele sistemului de educare și învățământ* (2009)³³, *Legea privind bisericile și comunitățile confesionale* (2006)³⁴. Protecția juridico-penală este reglementată prin *Codul penal al Repub-*

²⁵ „Monitorul Oficial al RS”, numărul. 98/06, articolul 21

²⁶ „Monitorul Oficial al RS”, numărul. 22/09

²⁷ „Buletinul Oficial al RFI”, numărul. 11/02, „Monitorul Oficial al Serbiei și Muntenegru”, numărul. 1/03 – Cartea Constituțională și „Monitorul Oficial al RS”, numărul. 72/09 – altă lege

²⁸ „Monitorul Oficial al RS”, numărul. 33/06

²⁹ „Monitorul Oficial al RS”, numărul. 104/09

³⁰ „Monitorul Oficial al RS”, numărul. 24/05, 61/05, 54/09

³¹ „Monitorul Oficial al RS”, numărul. 36/09

³² „Monitorul Oficial al RS”, numărul. 107/05 и 72/09 – alte legi

³³ „Monitorul Oficial al RS”, numărul. 73/09

³⁴ „Monitorul Oficial al RS”, numărul. 36/06

*licii Serbia*³⁵, care stipulează mai multe fapte penale și infracțiuni cu privire la discriminare, precum ar fi încălcarea libertății de exprimare a apartenenței naționale sau etnice, exprimarea religiei și efectuarea serviciilor religioase, promovarea și practicarea discursului pe bază de ură, violența față de persoană sau un grup de persoane în baza particularităților lor personale și altele.

Aceste reglementări oferă un cadru juridic bun pentru combaterea și prevenirea discriminării prin utilizarea protecției juridice de natură civilă, penală și contravențională, în conformitate cu standardele europene și internaționale. Aceasta, totuși, nu înseamnă că nu există spațiu pentru avansarea și completarea regulamentelor care sunt de importanță din aspectul exercitării principiului de egalitate în drepturi.

Chiar dacă nu există date unificate privind fenomenul discriminării, este evident că discriminarea este și pe mai departe foarte extinsă în toate domeniile vieții sociale.

Trebuie menționat că una dintre precondițiile de combatere eficace a discriminării este stabilirea mecanismului pentru urmărirea fenomenului discriminării, efectelor de aplicare a instrumentelor legale pentru protecția împotriva discriminării, precum și preluarea unor măsuri speciale cu scopul de a realiza egalitatea în drepturi a unor grupe sociale marginalizate și vulnerabile. Totuși, în pofida faptului că Delegatul a emis recomandare să se stabilească un sistem unic și central pentru colectarea datelor relevante pentru urmărirea discriminării și a modalității de funcționare a sistemului de protecție juridică împotriva discriminării, astfel de sistem nu a fost stabilit, ceea ce agravează urmărirea situației reale.

3.1 Raportul cetățenilor față de discriminare – cercetarea opiniei publice

În cursul anului 2012 Delegatul cu ajutorul și sprijinul programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (UNDP) a organizat cercetarea opiniei publice „Raportul cetățenilor față de discriminare în Serbia”³⁶, pe care a derulat Centrul pentru Alegeri Libere și Democrație (CESID).

Rezultatele cele mai importante a cercetării au arătat că majoritatea persoanelor examinate consideră că discriminarea este foarte prezentă în Serbia. Este

³⁵ „Monitorul Oficial al RS”, numărul. 85/05, 88/05 – rectificare., 107/05 - rectificare 72/09 и 111/09

³⁶ Cercetarea opiniei publice „Raportul cetățenilor față de discriminare în Serbia“ la dispoziție pe : http://www.ravnopravnost.gov.rs/files/Izvestaj_diskriminacija__CPE_CeSID_UNDP_decembar_2012.pdf

de încurajat faptul că numărul acelor care sunt de opinia că discriminarea nu este deloc interzisă, s-a jumătățit în raport cu anul 2010. De asemenea, s-a majorat numărul persoanelor care cred că există consecințe clare pentru cei care efectuează discriminarea, dar procentul lor este și pe mai departe mic, doar 16 % dintre persoanele analizate. Este de îngrijorat faptul că o treime dintre cei cercetați au evidențiat că discriminarea este mai mult prezentă când este vorba de angajarea în câmpul muncii, protecția medicală, educație și școlarizare.

Rezultatele cercetării au arătat că cetățeni sunt predispuși să efectueze discriminare față de unele grupuri (populația LGBT, minoritățile religioase, străini), dar aceasta ei nu consideră ca o discriminare. Aceste rezultate evidențiază lipsa conștiinței cetățenilor privind discriminarea, respectiv privind faptul că atitudinile lor și comportamentul lor este discriminatoriu. Acesta este cel mai evident când este vorba de populația LGBT, despre care în opinia publică încă există păreri diferite, precum și în raport cu minoritățile religioase, despre care nu se vorbește mult.

Cercetarea arată că cetățeni sunt într-o măsură considerabilă homofobici, intoleranți din punctul de vedere religios, precum și că xenofobia este evidentă. Pe lângă aceasta, cetățenii Serbiei prezintă un nivel respectiv de prejudecii negative față de minoritatea romă și o doză considerabilă de anti-Semitism, dar privind aceste două segmente, sunt mai mulți cei care nu au atitudini negative. Mai puțin sunt expuși discriminării persoanele cu dizabilitate și persoanele bolnave cu boala HIV/AIDS, dar totodată există o distanță socială mare față de persoanele bolnave de HIV/AIDS, respectiv un număr mic de persoane cercetate sunt pregătiți să întrețină relații sociale cu persoanele bolnave de această boală, ceea ce poate fi o cauză a discriminării.

Din cercetare a fost posibil să se evidențieze schimbările cu privire la distanța socială care există între grupurile sociale din Serbia din anul 2009 până în momentul de față, respectiv nivelul de toleranță, dar și capacitatea cetățenilor să se opună prejudecilor și să respecte diferențele. Distanța socială este cea mai mare când este vorba de populația LGBT, și de asemenea, este considerabilă când este vorba de persoanele cu boala HIV, persoanele cu dizabilități mintale, față de minoritățile religioase, azinalți și străini, pe când față de alte grupuri distanța socială este mai mică. Este evident că în ultimi ani s-a ajuns la unele schimbări când este vorba de distanțele sociale, ceea ce confirmă faptul că distanțele sunt o parte a prejudecilor și a atitudini care s-au format în perioada de socializare a tinerilor, și că într-o mare măsură reprezintă o categorie schimbătoare într-o perioadă îndelungată de timp.

Cercetarea a arătat că instituțiile care se ocupă cu drepturile omului nu sunt într-o măsură suficientă vizibile și că 2/3 dintre cetățeni nu sunt siguri la ce instituție trebuie să se adreseze în caz că sunt expuși discriminării. Încă este mic nivelul de informare a cetățenilor privind Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi, rolul lui și competențele atribuite.

3.2 Discriminarea pe criteriile de sex și identității de gen

Discriminarea în baza sexului reprezintă una dintre cele mai răspândite modalități de discriminare în Serbia. Egalitatea femeilor și bărbaților este garantată prin Constituția Republicii Serbia și este stipulată obligația statului să poarte o politică a șanselor egale³⁷. *Legea privind egalitatea sexelor* reglementează că organelor de stat sunt obligați să dezvolte o politică activă a șanselor egale în toate domeniile vieții sociale, ceea ce presupune egalitatea femeilor privind participarea în toate etapele de planificare, adoptare și implementare a hotărârilor care au impact la poziția femeilor și bărbaților³⁸. În Serbia încă există o statistică sensibilă din punctul de vedere al genului, respectiv colectarea și prelucrarea datelor după sex, care ar facilita urmărirea, cercetarea și analizarea datelor privind poziția bărbaților și femeilor. O excepție reprezintă Serviciul Național pentru Angajarea în Câmpul Muncii și Institutul Republican pentru Statistică³⁹.

Datele disponibile confirmă faptul că femeile sunt într-o poziție mai nefavorabilă, raportat la bărbați în toate domeniile vieții sociale. Mai ales este problematică discriminarea femeilor pe piața de muncă, în ceea ce privește adoptarea hotărârilor, discriminarea femeilor în domeniul economiei și educației, violența bazată pe gen față de femei, neegalitatea de gen în medii și altele.

Discriminarea femeilor în domeniul rapoartelor de muncă și angajarea în câmpul muncii este foarte extinsă⁴⁰. Ea se reflectă într-o măsură mai mică a activităților și afacerilor femeilor în comparație cu a bărbaților, respectiv poziția lor nefavorabilă pe piața de muncă, șanse mai mici pentru angajarea în câmpul muncii și avansarea în cadrul postului de muncă, compensații - salarii mai mici și altele.

În baza datelor de care dispune Serviciul Național pentru Angajarea în Câmpul Muncii⁴¹, în anul 2012 din total 761.834 șomeri, 394.993 sunt femei. De asemenea, datele disponibile prezintă că⁴² femeile reprezintă 80% din per-

³⁷ Articolul 15 Constituției RS

³⁸ Articolul 3. *Legea privind egalitatea sexelor*

³⁹ În anul 2011. a fost publicată a treia ediție a cărții "Femeile și bărbații în Republica Serbia", în care au fost prezentate datele statistice în baza sexului (prima ediția a fost tipărită în anul 2005, iar a doua în anul 2008).

⁴⁰ Mai multe despre publicația *Discriminarea femeilor pe piața de muncă*, Societatea de victimologie din Serbia, 2012, <http://www.vds.org.rs/KnjigaDiskriminacijaZenaNaTrzistuRadaUSrb.htm>

⁴¹ Buletinul Serviciului Național pentru Angajarea în Câmpul Muncii, decembrie, anul 2012., http://www.nsz.gov.rs/live/digitalAssets/0/380_bilten_nsz_-_decembar_2012.pdf

⁴² *Femeile și bărbații în Republica Serbia*, Republica Serbia, Institutul Republican pentru Statistică, Belgrad, anul, 2011.

soanele care voluntar au părăsit postul de muncă din motive familiare, iar 98% sunt cele la care unică muncă este munca în gospodărie.

Femeile gravide sunt într-o poziție extremă de nefavorabilă, având în vedere că în pofida faptului că Serbia este devotată politici de majorare a natalității, precum și că este prin lege stipulată protecția specială acestor categorii de femei, drepturile lor în ceea ce privește raportul de muncă, deseori se încalcă. Este de îngrijorat faptul că la femeile care sunt angajate temporar, câteodată și mai mulți ani, nu se prelungește contracturile de muncă atunci când rămân gravide.

Din practica Delegatului pentru protecția egalității în drepturi

Au fost **primite 42 de reclamații din cauza discriminării în baza sexului și trei în baza identității de gen**. Cele mai multe reclamații s-au referit la domeniul muncii și angajarea în câmpul muncii (20), pe când 7 reclamații s-au referit la discriminarea în procedurile organelor de stat, iar 5 au fost din domeniul informării publice și mediile.

- Reclamanta în înscrisul ei a enumerat că Facultatea de Drept a respins solicitarea ei, ca din cauza schimbării prenumelui, după schimbarea sexului din sexul masculin în sexul feminin, care s-a efectuat după emiterea diplomei, să „modifice” diploma și să emită o nouă diplomă în care se va înscrie prenumele ei nou, din cauza schimbării sexului. Pe lângă opinie, a fost emisă și recomandarea Facultății de Drept cu scopul să preia toate măsurile necesare care vor facilita reclamantei și tuturor persoanelor care și-au schimbat prenumele din cauza schimbării sexului, după emiterea diplomei, ca la cererea lor să li se emită o nouă diplomă și alte documente pe care le emite Facultatea, în care se va înscrie prenumele lor nou, respectând standardele internaționale și autohtone în domeniul protecției persoanelor transexuale de orice formă de discriminare. Facultatea de Drept a procedat conform recomandării și a emis diploma reclamantei cu prenumele ei noi.

Totodată, această reclamație a fost motivul, ca să se remită recomandare, în baza articolului 33, alineatul 9 din Legea privind interzicerea discriminării, tuturor universităților din Serbia, privind adoptarea măsurilor pentru tratamentul egal a persoanelor care după ce au dobândit diploma, și-au schimbat prenumele din cauza schimbării sexului, cu scopul ca facultățile, la solicitarea persoanelor respective să emită diplome noi și alte documente pe care le emite, în care se va înscrie prenumele lor nou, într-un mod eficient, transparent, respectând standardele internaționale și autohtone în domeniul protecției persoanelor transexuale de orice formă de discriminare.

Din cauza discriminării în baza sexului, Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi a remis **trei acțiuni**:

- Prima acțiune din cauza acestei forme de discriminare a fost remisă **împotriva Asociației de Fotbal din Serbia**, din cauza discriminării cluburilor de fotbal feminine în comparație cu cluburile de fotbal masculine, în baza sexului jucătorilor/jucătoarelor. Și anume, prin articolul 79 din Regulamentul privind înregistrarea, statutul și transferul jucătorilor Asociației de Fotbal din Serbia („Buletinul Oficial - Fotbal“ din data de 20 iunie 2011), a fost reglementată compensația costurilor pentru perfecționarea și dezvoltarea jucătoarelor, pe care o plătește clubul de fotbal feminine pentru transferul jucătoarei, este 15 % din compensația pe care o plătește clubul de fotbal masculin pentru transferul jucătorului. Prin sentința din prima instanță a fost adoptată în totalitate acțiunea Delegatului pentru Protecția Egalității în Drepturi și a fost stabilit că prin stipularea regulii din articolul 79 al Regulamentului, Asociația de Fotbal din Serbia a efectuat discriminarea cluburilor de fotbal feminine în baza sexului.
- A doua acțiune a fost remisă **împotriva unei bănci** din cauza transferului unei femei angajate la banca respective la un post de muncă mai puțin plătit, după întoarcerea ei de la concediul de maternitate și concediul pentru îngrijirea copilului (al treilea copil). Procedura este încă în curs, chiar dacă acțiunea a fost remisă pe data de 17 septembrie 2012. Și anume, prima audiere a fost programată pe data de 05 iunie 2013, astfel că Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi prin înscris a solicitat de la tribunal preluarea măsurilor necesare pentru programarea audierii în cel mai scurt timp, având în vedere urgența litigiilor când este vorba de protecția împotriva discriminării.
- A treia acțiune privind discriminarea pe criteria de sex a fost depusă **împotriva unui lanț de pizzeria** care a angajat doar femei în restaurantele lor. „Doriți să deveniți membru al echipei C“? Avem nevoie de fete care vor lucra la ghișeu“, cercetătorii voluntari ai discriminației s-au prezentat în rolul de candidați interesați pentru serviciu și au discutat cu cei angajați și persoanele care sunt autorizate pentru interviurile pentru angajare. Discursurile și interviurile au fost efectuate la trei locații în Belgrad și la toate trei locuri, persoanelor de sex masculin, li s-a spus că ei nu pot fi angajați, având în vedere că politica companiei este să angajeze doar femei. Acțiunea a fost remisă pe data de 23 august 2012, iar procedura în fața primului tribunalul general este încă în curs.

De asemenea, Delegatul pentru egalitatea în drepturi a remis în anul 2012 cererea pentru inițierea **procedurii contavenționale** împotriva societății comerciale „T.M“ din K, fostul angajator al persoanei S.A, care, a încălcat obligația care provine din programul „Prima șansă“, prin faptul că a respins să preluzească contractul de muncă reclamantei și colegilor ei, din cauza faptului că au rămas gravide

În cursul anului 2012 au fost adoptate câteva **recomandări - măsuri pentru exercitarea egalității având în vedere discriminarea în baza sexului**: Fondului Republican pentru Asigurările de Sănătate și Ministerul Sănătății, prin care s-a recomandat preluarea unor măsuri prin care se va asigura ca femeile care planifică familie, femeile gravide și leuzele până la 12 luni după naștere să dispună de dreptul de asigurare de sănătate pe acest criteriu și în situațiile când dispune de dreptul de asigurare pe altă bază, dar în practică nu îl realizează, din cauza că contribuabilul pentru asigurarea de sănătate nu efectuează obligația de plată a contribuțiilor; recomandarea măsurilor pentru 19 orașe și comune în Serbia⁴³ ca în cadrul competențelor lor și mijloacelor financiare disponibile, să sprijine financiar munca organizațiilor specializate organizațiilor civile de pe teritoriile comunei lor care oferă ajutor și sprijin femeilor care au suferit violența în familie; recomandarea măsurilor pentru exercitarea egalității în comuna Prijepolje, prin care s-a recomandat preluarea măsurilor necesare pentru ca în hotărârile privind înființarea comunităților locale, statutele lor și în alte acte, în organele comunităților locale și procedurile pentru selecția persoanelor în organelle respective, să se asigure egalitatea sexelor și realizarea posibilităților egale.

Parlamentului Republicii Serbia I s-a remis recomandarea , ca în timp util să preia toate măsurile necesare, în conformitate cu competențele ei , pentru a asigura ca în componența tuturor delegațiilor Parlamentului Republicii Serbia în intituțiile internațional să fie cel puțin 30 % prezente persoanele sexului mai puțin reprezentat, în conformitate cu articolul 38, alineatul 2 din Legea privind egalitatea sexelor. De asemenea, Parlamentului Republicii Serbia, s-a remis recomandarea să preia toate măsurile necesare pentru a asigura ca în componența tuturor comitetelor parlamentare să fie reprezentatți în mod egal apartenenții sexului mai puțin reprezentat, în conformitate cu garanția de egalitate a bărbaților și femeilor și obligația organelor de stat să dezvolte politica șanselor egale.

3.3 Discriminarea pe criterii de apartenență națională și originea etnică

Apartenenții minorităților naționale sunt expuși discriminării, chiar dacă

⁴³ Niš, Kruševac, Leskovac, Kragujevac, Vlasotince, Vranje, Kikinda, Novi Bečej, Smederevska Palanka, Novi Sad, Vršac, Novi Pazar, Bačka Topola, Savski Venac, Stari Grad, Novi Beograd, Vračar și Palilula.

poziția lor juridical este reglementată prin Constituția Republicii Serbia – Legea privind protecția drepturilor și libertăților minorităților naționale⁴⁴ și legea privind consiliile naționale ale minorităților naționale⁴⁵, precum și alte legii în care există dispoziții care se referă unele probleme ale minorităților naționale.

Rezultatele cercetării⁴⁶ ne arată că cel mai înalt nivel de distanță etnică există față de Albaneji, Croați, Romi, Bosniaci și Maghiari. Din reclamațiile remise Delegatului pentru protecția egalității în drepturi se poate concluce că apartenența minorității naționale se simt deseori discriminate, mai ales când este vorba de procedurile în fața organelor de stat, chir și în situațiile când nu este vorba despre încălcarea dreptului la egalitate.

Poziția apartenențelor minorității naționale Rome în Serbia este și pe mai departe gravă, având în vedere discursurile de incitare la ură, iar discriminarea față de Romi este cea mai exprimată în domeniul educației, angajării în câmpul muncii, protecției medicale și condițiile de locuire.

În raportul Consiliului European „Drepturile omului a Romilor și nomazilor”⁴⁷ se menționează că motivele pentru poziția nefavorabilă a Romilor în Serbia este din cauza că mulți aparțin ai minorității Rome din Serbia nu au documente personale și trăiesc în localități neformale⁴⁸. Pe lângă aceasta, copii Romi aproape deloc nu frecventează grădinițele, iar după datele Comisiei Europene pentru combaterea rasismului și intoleranței, 62 % dintre copii Romi niciodată nu au frecventat școala sau au părăsit școlarizarea, pe când 9.6 % au continuat sau au finalizat școlarizarea⁴⁹. Există indiciu că în sistemul de școlarizare discriminarea față de Romi este exprimată și reprezintă unul dintre motivele principale de ce copii Romi sunt excluși din sistemul de educație și de ce mulți dintre ei părăsesc școlarizarea sau termină școala cu succes foarte mic⁵⁰.

⁴⁴ „Buletin Oficial al R.F.I.”, Numărul. 11/02, „Buletinul Oficial al Serbiei și Muntenegru”, Numărul 1/03 – Cartea Constituțională „Monitorul Oficial al RS”, numărul 72/09 – altă lege

⁴⁵ „Monitorul Oficial al RS”, numărul 72/09

⁴⁶ Raportul cetățenilor față de discriminare în Serbia, http://www.ravnopravnost.gov.rs/files/Izvestaj_diskriminacija__CPE_CeSID_UNDP_decembar_2012.pdf

⁴⁷ Drepturile omului a Romilor și nomazilor în Europa, Consiliul European, 2012. (Human rights of Roma and Travellers in Europe, Council of Europe). http://www.coe.int/commissioner/source/prems/prems79611_GBR_CouvHumanRightsofRoma_WEB.pdf

⁴⁸ Ibidem

⁴⁹ Raportul Comisiei Eropene privind combaterea rasismului și netoleranței în Serbia, Consiliul European, 2011 (ECRI Second report on Serbia, Council of Europe)

⁵⁰ Analiza situației în educație și incadrarea socială a fetițelor de naționalitate Romă în Serbia, CARE Serbia, martie 2011

Există și unele progrese când este vorba despre poziția copiilor. De exemplu, a fost completată legea privind procedura extrajudiciară⁵¹, în modul că a fost reglementată procedura de stabilire a timpului și locului de naștere a persoanelor care nu sunt înregistrate în registrele de stare civilă. Și prin aceasta s-a făcut primul pas spre soluționarea problemei a așa-numitor personae invizibile“.

Din practica Delegatului pentru protecția egalității în drepturi

În cursul anului 2012 au fost remise 68 de reclamații (17,2 %) din cauza discriminării pe criteria de apartenență națională sau origine etnică.

Cele mai multe reclamații s-au referit pe criteriile de apartenență minorității naționale Rome (31), pe când un număr mai mic de reclamații au fost remise pe criteriul de discriminare privind apartenența altor minorități naționale – albaneză (4), mecedoniană (4), bosniacă (3), croată (3) și maghiară (3), pe când au fost și reclamații pe criteriul de apartenență minorității ucrainiene, muntene-grene, slovacă, bulgară, cehă, română și valahă. Este interesant faptul că anul acesta au fost primite 15 reclamații privind discriminarea pe baza de apartenență naționalității sârbe.

Similar precum și anul trecut, din reclamațiile care au fost remise din cauza discriminării pe criteriile de apartenență națională se poate concluce că persoanele aparținătoare minorităților naționale se simt discriminate în aproape toate domeniile relațiilor sociale, mai ales în fața organelor de stat. Din numărul total de reclamații remise în baza acestor criteria, 19 s-au referit la procedurile în fața organelor de stat, iar în majoritatea cazurilor nu a fost stabilită discriminarea.

- Consiliul Național al Minorității Naționale Maghiare din Subotica a remis reclamația împotriva Serviciului Național pentru Angajarea în Câmpul Muncii. În reclamație s-a menționat că în procedura de verificare a capacităților psiho-fizice a învățătorilor, elevilor și altor cadre didactice Serviciul Național pentru Angajarea în Câmpul Muncii nu a asigurat condiții care vor fi acceptabile pentru apartenenți minorității maghiare în cursul teestării. S-a adoptat opinia că Serviciul Național pentru Angajarea în Câmpul Muncii nu a discriminat apartenenți minorității naționale maghiare în cursul testărilor capacităților psiho-fizice pentru munca cu copii și elevii, având în vedere că standardizarea instrumentelor pentru măsurare nu este în competența Serviciului ci reprezintă atribuția Societății Psihologilor din Serbia.

Din numărul total de reclamații din cauza discriminării în baza criteriului de apartenență națională, 10 s-au referit la rapoarturile de muncă și angajarea în câmpul muncii. Reclamanții au enumerat că au fost tratați diferiți în comparație

⁵¹ „Monitorul Oficial al RSS“, numărul. 25/82 și 48/88 și „Monitorul Oficial al RS“, numărul 46/95 – altă lege, 18/2005 – altă lege și 85/2012

cu alte persoane angajate din cauza apartenenței naționale, și au fost reclamații în care reclamanții au considerat că au fost discriminați în cursul procedurii de angajare, respectiv, că nu au fost angajați din cauză că sunt minoritate națională. Au fost primite nouă reclamații din cauza discriminării în baza apartenenței minorității naționale în domeniul educației și perfecționării de specialitate, iar opt în domeniul informării publice și mediilor.

În avertizarea de la data de 2 martie 2012, a fost condamnat atacul asupra Delima Liman, de apartenență națională Goran. Publicul a fost avertizat privind faptul că incidentele motivate cu ura față de fiecare care este diferit, au devenit obișnuite și din acest motiv organele de stat trebuie să reacționeze și să sancționeze pe făptuitori. De asemenea, s-a evidențiat că astfel de atacuri, indică necesitatea de incadrare a tuturor, de la organelle competente și instituții până la persoanele fizice, la extinderea și afirmarea valorilor din societate în care toate persoanele sunt egale, fără diferențiere pe criteriul de naționalitate sau altă proprietate personală.

Cele mai multe reclamații pe baza de apartenență minorității naționale au fost din cauza apartenenței naționale Rome, dar putem să constatăm că numărul reclamațiilor remise în baza acestui criteriu este încă mic, dacă se iau în considerare extinderea discriminației față de această minoritate națională.

- Organizația P. a remis reclamație împotriva Administrației Orașenești a Municipiului B, Secretariatul pentru Protecția Socială din cauza contractelor privind utilizarea unităților de locuire mobile, încheiate dintre Secretariatul pentru Protecția Socială și utilizatori, apartenenți de naționalității Rome strămutați, prin care, printre altele, s-a stipulat că este obligația utilizatorilor să se comporte exemplar față de reprezentanți Secretariatului pentru Protecția Socială, trimiterea copiilor la școli și căutarea angajării pentru utilizatorii capabili să muncească, apoi anunțul privind „ordinea din bloc”, care este diferit față de actele similare în blocurile unde nu trăiesc apartenenți minorității Rome, având în vedere că taxativ este enumerat comportamentul interzis și este scrisă avertizarea, prin care este interzis utilizatorilor ca în unitățile lor vină oaspeți în curs de noapte. S-a stabilit că prin aceste documente Romi au fost discriminați, în calitate de utilizatori ai unităților de locuire în baza apartenenței lor naționale și s-a recomandat modificarea dispozițiilor problematice a contractului pentru utilizarea unităților mobile de locuire, precum și modificarea actului „ordinea din bloc”, și înlăturarea avertizării scrise.

- Organizația R.c.m. din B. a remis reclamație împotriva O.A., din cauza unui „banc” insultant pe care a scris pe profilul să Twitter, cu următorul conținut: „escortă țigănească” – căței care merg în urma lor când adună cartonul”. După procedura derulată s-a adoptat opinia că prin acest text s-a încălcat dignitatea apartenenților minorităților naționale Rome, și că prin el s-a efectuat discriminația, perturbarea și umilirea lor, și a fost emisă recomandarea corespunzătoare.

toare. În baza acestei recomandări s-a procedat în modul că în biroul Delegatului pentru protecția egalității în drepturi a fost organizată întâlnirea reprezentanților R.C.M din B., organizației care se luptă pentru protecția drepturilor comunității Rome și O.A, pentru ca el să se informeze cu ce fel de probleme se confruntă comunitatea Romă în viața de fiecare zi, precum și în ce mod a influențat acest text la ei.

Din cauza discriminării pe criteriu de apartenență minorității naționale Rome a fost adoptată și recomandarea măsurilor pentru exercitarea egalității care a fost remisă municipiul Niș. A fost recomandat să se adopte unele măsuri prin care se va asigura, apartenenților minorității Rome strămutate din cartierul Belvil din Noul Belgrad și care au fost cazați într-un deposit din strada Daničijeva din Niș, o cazare care va satisface standardele internaționale de cazare în adăposturi alternative pentru cetățenii care sunt strămutați din cartierele neformale. De asemenea, a fost recomandat să se deruleze procedura de îngrijire și integrare a apartenenților minorității Rome strămutate în cooperare și participarea activă a persoanelor strămutate, cu respect față de nevoile și drepturile lor de a participa la adoptarea hotărârilor când este vorba de problemele de strămutare și modalitatea de întregrire socială, în conformitate cu standardele internaționale și directivele pentru strămutarea cetățenilor din cartierele neformale. Din păcate, în pofida faptului că au fost pregătiți să procedeze în baza recomandării, autoritățile municipale nu au implementat recomandarea Delegatului.

De asemenea, Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi, din cauza discriminării privind apartenența minorității naționale Rome a remis **două acțiuni**.

- Prima acțiune a fost depusă împotriva lui Vasa Kenić din Svrlijig, care pe data de 3 iunie 2011 a declarat ziaristei de la Radio Televiziunea Serbia privind faptul că J.M cu cinci copii se va muta în blocul în care el trăiește: „Nu ne merge în favoare să se mute în blocul nostru o femeie de minoritate Romă. Are mulți copii, cinci copii, ea...ce știu. Va fi o tulburare. Romii sunt Romi.... Știți cum, ei întotdeauna au un cartier, separat de noi“. Acest reportaj a fost transmis pe data de 6 iunie 2011 la televiziunea RTS. În baza acestei acțiuni a fost adoptată sentința finală prin care s-a stabilit forma gravă a discriminației directe a apartenenților minorității Rome – provocarea și susținerea neegalității, incitarea la ură în baza apartenenței naționale. Pârâtului i-a fost interzis să declare în viitor și să își exprime atitudinea sa prin care se va discrimina apartenenți minorității Rome, și i s-a ordonat să publice, pe costul lui, cuvintele de scuză, în cotidienele naționale, precum și să publice sentința în cotidienele cu tiraj național, pe costul paratului.
- A doua acțiune a fost depusă împotriva restaurantului „M.D.“ fiindcă persoana care lucrează ca garda se securitate în restaurantul respectiv nu a permis să intre în restaurant femeia cu copii de apartenență minoritară Romă, pentru a le cumpăra ceva de mâncat. Tribunalul de prima

instanță prin decizia de la data de 30 octombrie 2012 a respins acțiunea, având în vedere că reclamantul nu a avut aprobarea persoanelor fațe de care s-a efectuat în mod direct discriminarea. Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi pe data de 19 decembrie 2012 a depus recursul la hotărârea tribunalului de prima instanță și cazul este în momentul de față la tribunalul superior din Belgrad pentru a decide în baza recursului. Privind acest caz a fost depusă și **plângerea contravențională**.

Delegatul pentru protecția egalității în drepturi a remis și cererea pentru inițierea a **două proceduri contravenționale** din cauza discriminării în domeniul educației și școlarizării care a fost bazată pe criteriul de apartenență minorității naționale Rome. O plângere contravențională a fost remisă împotriva grădiniței și directorul grădiniței în cartierul Deževa Vožegrnci din Novi Pazar din cauza segregării copiilor de naționalitate Romă din familiile strămutate, care au frecventat programul preșcolar pregătitor **într-un grup special și clădire aparte**, în comparație cu copii de naționalitate sârbă și bosniacă. A doua acțiune a fost remisă împotriva unei școli generale și directorul școlii respective din aceeași localitate din cauza segregăției copiilor de naționalitate Romă din familiile strămutate, care frecventează cursurile clasei a I și a IV, **într-o clasă specială și clădire aparte**, în comparație cu copii de naționalitate sârbă și bosniacă.

3.4 Discriminarea persoanelor cu dizabilități

În ultimi ani a fost îmbunătățit cadrul juridic și a fost majorată vizibilitatea socială privind persoanele cu dizabilități, dar aceste persoane sunt încă într-o poziție mai gravă față de restul cetățenilor. Discriminarea persoanelor cu dizabilități, există în toate domeniile a vieții sociale și particulare, dar este cea mai vizibilă în domeniul angajării în câmpul muncii, educației, accesul la clădiri, servicii și cazare. Poziția persoanelor cu dizabilitate se poate analiza și având în vedere nivelul înalt de șomeri în numărul lor, nivelul mic educational, sărăcie, nereprezentanța politică, violența pe care o suferă cel mai mult femeile cu dizabilități, riscul de instituționalizare, precum și accesul dificil la blocurile publice, terenurile publice și alte servicii.

Un pas pozitiv, când este vorba de copii cu dizabilități în dezvoltare și invaliditate reprezintă introducerea educației inclusive⁵², ceea ce a facilitat un număr mare de copii să se înscrie în școlile ordinare, dar sunt totuși prezente cazurile de discriminare a copiilor cu dizabilități în ceea ce privește exercitarea dreptului la educație care va respecta nevoile lor privind educarea și școlarizarea. De asemenea, există unele mișcări pozitive și în domeniul angajării în câmpul muncii, dar este nevoie să se acorde o atenție și mai deosebită persoanelor cu dizabilități, având în vedere că șomajul persoanelor cu dizabilități este de trei ori

⁵² Legea privind bazele sistemului de educație și învățământ, Monitorul Oficial al RS, numărul 72/09 și 52/11

mai mare decât la restul populației.

Inaccesibilitatea clădirilor publice și a spațiului este în continuare una dintre problemele principale în realizarea egalității pentru persoanele cu dizabilități, chiar dacă este reglementat că blocurile și zonele utilizate de public trebuie să fie construite în conformitate cu standardele de accesibilitate⁵³.

Cu toate acestea, multe zone sunt inaccesibile, inclusiv sediul autorităților de stat, ceea ce face dificil să-și exercite multe drepturi și împiedică incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități.

Din practica delegatului pentru protecția egalității în drepturi

Cele mai multe reclamații în anul 2012 s-au referit la discriminarea în baza dizabilității 76 (19,2 %). Din reclamațiile depuse se poate concluce că discriminarea persoanelor cu dizabilități este larg prezentă în aproape toate domeniile de viață socială.

Din numărul total de reclamații, 20 de reclamații au fost depuse din cauza discriminării pe criterii de handicap în furnizarea de servicii publice sau utilizarea clădirilor, 15 de reclamații au fost legate de procedurile în fața autorităților publice, în timp ce 14 reclamații au fost referitoare la discriminarea pe bază de dizabilitate în domeniul muncii și ocupării forței de muncă. Un număr mai mic de reclamații primite au fost din domeniul protecției de sănătate și asistență socială, precum și de asigurările pensii și de asigurările de invaliditate.

- Reclamantul este o persoană cu handicap care utilizează un scaun cu rotile, un tetraplegic, și nu poate scrie, dar se semnează prin facsimil. El a spus că în Administrația Municipală B. nu se permite să se legalizeze facsimilul, dar a fost trimis la tribunal, dar că la tribunal numai după intervenția șefului departamentului pentru legalizarea semnăturilor, a primit aprobarea să legalizeze facsimilul. Pe baza acestei plângeri au fost efectuate două proceduri distincte, împotriva Administrației Municipale al orașului B. Unde s-a stabilit că s-a comis discriminarea - o încălcare a principiului egalității în drepturi și obligații ale persoanelor cu handicap, precum și împotriva tribunalului, care nu a fost vinovat cu privire la discriminarea persoanelor cu dizabilități. După efectuarea procedurilor, s-a recomandat autorităților de stat să ofere tuturor persoanelor cu handicap care nu pot scrie și, prin urmare, utilizează facsimilul, posibilitatea nelimitată de utilizare a facsimilului în loc de o semnătură proprie.

⁵³ Legea privind planificarea și construcția („Buletinul Oficial al RS“ numărul 72/09, 81/09 – rectificare 64/10 – hotărârea Curții Constituționale și 24/11)

- Reclamantul a susținut că a fost discriminat pe criterii de dizabilitate cu ocazia înregistrării la evidența Serviciul Național pentru Ocuparea Forței de Muncă, în primul rând fiindcă nu i-a fost permis ca la această înregistrare să participe și un interpret în limbajul semnelor, iar apoi a fost supus la un comportament abuziv. În procedură a fost stabilit că persoanele angajate la filiala Serviciul pentru Ocuparea Forței de Muncă în localitatea B s-au comportat degradant față de reclamant, în cursul înregistrării lui la evidența Serviciul pentru Ocuparea Forței de Muncă, precum și că acest comportament a fost motivat prin faptul că reclamantul reprezintă o persoană cu dizabilități cărui îi este necesar un interpret autorizat în limbajul mimico-gestual. Pe lângă opinie a fost emisă și o recomandare către Serviciul pentru Ocuparea Forței de Muncă cu scopul să remită cuvinte de scuzare înscris lui M.G. din cauza hărțuirii și tratamentului degradat al persoanelor angajate la acest serviciu, și totodată să se ia toate măsurile necesare pentru a se asigura tuturor persoanelor cu dizabilități, în timp ce utilizează serviciile Serviciului pentru Ocuparea Forței de Muncă, posibilitatea să aibă o procedură care va respecta proprietățile individuale și care va împiedica orice formă de discriminare direct sau indirectă.

Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi anul trecut a remis **o acțiune din cauza discriminației persoanelor cu dizabilități**. Acțiunea a fost remisă pe data de 2 octombrie 2012 împotriva antreprenorului M.A., proprietarul magazinului „P.C.“, având în vedere că în acest magazin au refuzat să ofere serviciu unui grup de tineri cu dizabilități. Primul tribunal general din Belgrad pe data de 22 ianuarie 2013 a adoptat sentința din cauza lipsei de activitate prin care a fost adoptată solicitarea din acțiunea Delegatului în întregime.

Din cauza discriminării persoanelor cu dizabilități a fost emisă **o recomandare a măsurii pentru exercitarea egalității** Întreprinderii Publice „Direcția pentru Construirea Orașului Niš“, prin care s-a recomandat că toate suprafețele publice nou construite și renovate din oraș trebuie să fie accesibile persoanelor cu dizabilități, în conformitate cu standardele de accesibilitate.

Având în vedere poziția nefavorabilă și specifică a persoanelor cu dizabilități în societatea noastră, care au suferit și suferă discriminare direct și indirectă în aproape toate domeniile, dar și din cauza numărului mare de reclamații care se bazează pe discriminarea persoanelor cu dizabilități, Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi pregătește un Raport special care este dedicat poziției persoanelor cu dizabilități.

3.5 Discriminarea pe criterii de orientare sexuală

Discriminarea pe motive de orientare sexuală este încă larg răspândită în Serbia, atât public, cât și în viața privată. Evenimentul care a marcat acest an este cu siguranță parada care nu s-a organizat în octombrie 2012. În fiecare an înainte de paradă sunt vizibile problemele cu care se confruntă membrii comu-

nității LGBT din Serbia, dar, de asemenea, este vizibilă creșterea atitudinilor sociale negative față de persoanele LGBT, homofobia, intoleranță, discriminarea și violența la care sunt expuși membri acestor comunități în fiecare zi. Specificul poziția populației LGBT se reflectă în faptul că ei sunt singurul grup cărora seste disputat dreptul la întrunire publică și despre care se poartă o dezbateră publică, în ciuda garanției constituționale privind libertatea de întrunire. Ca o parte a „Săptămânii Mândriei“, a avut loc o serie de evenimente cu scopul de a evidenția problemele persoanelor LGBT.

În averizarea de la data de 14 septembrie 2012, a fost exprimată o mare îngrijorare față de faptul că trei săptămâni înainte de Paradă și evenimentele care au fost anunțate cu această ocazie, a crescut numărul de amenințări, discursuri pe bază de ură și violență împotriva comunității LGBT. A fost subliniat faptul că prin amenințările deschise și violență, se crează o atmosferă de frică și se promovează intoleranța, ura și ostilitatea față de persoanele LGBT, ceea ce este un fel de încercare de a crea un alibi pentru a nu organiza parada din acest an. A fost exprimat sprijinul fără rezerve pentru toate persoanele LGBT și s-a subliniat că statul și organele de stat trebuie să demonstreze puterea și voința de a proteja Constituția și drepturile fundamentale garantate ale omului, inclusiv dreptul la întrunire pașnică și libertatea de exprimare.

În acest an au fost depuse opt reclamații de discriminare pe motive de orientare sexuală, și într-un singur caz a fost stabilită discriminarea. Două proceduri sunt încă în curs de desfășurare, în timp ce 6 s-au completat în anul 2012. Acest număr mic de plângeri de discriminare pe motive de orientare sexuală indică faptul că o astfel de discriminare nu este încă suficient de denunțată.

Organizația L a depus o reclamație împotriva lui Dr. M. B. Profesorul F. z. a. m. „M.u.”, din B, în care prevede că prof. Dr. M. B. La prelegerile sale studenților a spus că „homosexualitatea este o boală și ar trebui să fie înregistrată de parcă ar fi ulcer gastric și că homosexualitatea se tratează prin schimbarea sexului. „După procedare, Delegatul pentru protecția egalității în drepturi, și-a exprimat opinia că profesorul . Dr. M. B. a vorbit despre homosexualitate menționând, în acest context, „boala”, „tratament”, și „schimbare de sex”, și punând sub semnul întrebării validitatea deciziei de a elimina homosexualitatea de pe lista bolilor, contribuind astfel la crearea unui mediu umilitor și ofensator pentru persoanele LGBT. Cu opinia a fost emisă și recomandarea ca prof. univ. Dr. M. B. În viitor să țină cont de ceea ce va vorbi în viitor studenților despre homosexualitate, ca discursul lui să fie clar și fără echivoc , cu nici o posibilitate ca sensul cuvintelor sale să fie înțeles greșit, având în vedere că anumite declarații false pot contribui la crearea și menținerea de stereotipuri prejudecâți, și intoleranță față de persoanele LGBT, să încalce demnitatea lor și să formeze un mediu umilitor sau ofensator.

3.6 Discriminarea pe criterii de statutul conjugal și familial

În cursul anului 2012 au fost primite în total 22 de reclamații din cauza discriminării pe criterii de statutul conjugal și familial.

Reclamanta a mers la cumpărături cu soțul și copilul lor micuț atunci când la intrarea în magazin „M“ S.R.L din K. lucrătorul i-a oprit și le-a spus că nu pot intra cu un cărucior pentru copii. Ea a spus că ea a cerut lucrătorilor de la intrare să îi ofere un cărucior de copii și a primit un răspuns că nu dispun de așa ceva. După aceea, ea și soțul ei au plecat din magazin, deoarece nu au putut face o achiziție, iar copilul lor să fie în siguranță. S-a constatat că prin condițiile generale de vânzare pentru achiziționarea și accesul clienților la prăvălia „M“ S.R.L din B. A s-a prescris interzicerea intrării în magazine cu căruciorii pentru copii, în timp ce nu se oferă o altă modalitate pentru clienții care vin cu copii ca să intre în magazin, astfel că această categorie de clienți sunt discriminați în ceea ce privește utilizarea serviciilor pe baza statutului de familie, și în consecință cu aceasta a fost emisă recomandarea pentru a asigura accesul nelimitat și în condiții de siguranță la magazine pentru persoanele care vin cu copii în cărucior.

Din cauza discriminării bazate pe starea civilă și familială, Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi a intentat un proces împotriva orașului Jagodina, din cauza adoptării Hotărârii privind ajutorul financiar cuplurilor căsătorite numărul . 011-92/10-10-1 adoptată de către Adunării Municipale Jagodina la data de 23 decembrie 2010. Această hotărâre cuprinde condițiile în care dreptul de a primi ajutor financiar este refuzat în mod nejustificat anumitor categorii de cetățeni, și anume: pentru cei care au intrat într-un parteneriat civil- căsătorie, cei care nu s-au născut în Jagodina, cei care înainte de căsătorie au copii din relațiile extraconjugale, și cei care înainte de căsătorie au fost într-o relație extraconjugală. Primă instanță a tribunalului a adoptat sentința pe data de 17 ianuarie 2012, și a respins cererea Delegatului pentru Protecție Egalității în Drepturi ca netemeinică, având în vedere că prin reclamație se solicita de la pârât ca din Hotărârea privind ajutorul financiar cuplurilor căsătorite să elimine condițiile care au împiedicat nejustificat unele categorii de cetățeni să primească ajutorul financiar, și anume celor care: au încheiat o comunitate extraconjugală, celor care nu sunt născuți în Jagodina, care au copii din comunitățile extraconjugale anterioare, precum și pe cei care înainte de încheierea căsătoriei au fost într-o relație extraconjugală. În baza recursului Delegatului, Curtea de Apel din orașul Kragujevac a abolit prin decizia de la data de 06. Noiembrie 2012 sentința Tribunalului General din Jagodina și a întors la decidera repetată cazul. Având în vedere că Adunarea Municipiului Jagodina pe data de 18 iunie 2012 a adoptat Hotărârea privind încetarea aplicării Hotărârii privind ajutorul financiar cuplurilor căsătorite, Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi în acest caz juridic a retras acțiunea și procedura s-a terminat.

Privind această Hotărâre Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi a înaintat și propunerea pentru evaluarea constituționalității și legalității, dar

având în vedere că Adunarea Municipiului Jagodina a adoptat Hotărârea privind încetarea aplicării Hotărârii privind ajutorul financiar cuplurilor căsătorite, Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi a retras această propunere privind evaluarea constituționalității și legalității în luna iulie 2012.

3.7 Discriminarea pe baza de situația financiară

Pe baza statutului economic s-au primit 22 de reclamații, dintre care patru reclamații privind procedura în fața autorităților publice, relațiile de muncă și procedura de angajare în câmpul muncii, precum și privind educația și perfecționarea de specialitate. Starea financiară este menționată ca baza acestor reclamații, în principiu cu referire la un alt criteriu de discriminare. Reclamanții susțin că li sa refuzat anumite drepturi din cauza situației financiare grave, dar în cursul procedurilor privind reclamațiile nu s-a prezentat nici o dovadă pentru a sprijinii aceste afirmații.

3.8 Discriminarea în funcție de vârstă

Au fost primite 31 de reclamații din cauza discriminării în funcție de vârstă. Majoritatea lor s-a referit la domeniul muncii și angajării în câmpul muncii, iar un număr mai mic la protecția medicală și protecția socială.

- Reclamantul a susținut că în Regulamentul privind tipul de medicamente prescrise și eliberate, pe care le acoperă asigurarea de sănătate, sunt listate medicamente specifice pentru care sunt stabilite limite în prescripția medicală, în funcție de vârsta persoanei asigurate. Și anume, pacienților bolnavi de cancer de prostată metastazat, și care sunt mai bătrâni de 75 de ani, precum și femeilor bolnave cu cancer de sân, pentru nevoile de castrare medicală, care sunt mai bătrâne de 40 de ani, aceste medicamente nu pot fi plătite de asigurările medicale obligatorii, ci trebuie plătite din banii proprii. Procedura pentru această plângere este încă în curs.

A fost adoptată o recomandare a măsuri pentru exercitarea egalității prin care Spitalului General din municipiul Šabac i s-a recomandat să modifice Regulamentul privind procedura de angajarea în câmpul muncii, și anume în partea care se referă la criteriile reglementate și notificarea care se referă la vârsta candidaților.

3.9 Discriminarea pe criterii de apartenență politică sau la sindicate

În cursul anului 2012 au fost primite 26 de reclamații privind discriminarea pe criteriile de apartenență politică sau la sindicate, dintre care 18 s-au referit la rapoartele de muncă și angajarea în câmpul muncii.

- Reclamantul a declarat că el a fost membru în Comitetul sindical, dar că angajatorul a demisionat șapte membri ai comitetului sindical, în modul că a activat acordurile blanco privind întreruperea contractului de muncă. Curtea a constatat că demisionarea a fost ilegală, și care este cauzată de faptul că reclamantul a fost un reprezentant al sindicate. După finalizarea procedurilor judiciare și întoarcerea la locul de muncă, angajatorul reclamantului nu i-a permis să lucreze, ci în continuu a primit adevăriniță pentru a pleca acasă. În cadrul procedurii în fața Delegatului pentru Protecția Egalității în Drepturi sa stabilit că reclamantului i s-a negat posibilitatea de a lucra la locul lor de muncă pentru o lungă perioadă de timp și pentru a îndeplini obligațiile pentru care primesște salariu, și este astfel adus într-o poziție inegală față de toți ceilalți angajați care au posibilitatea să lucreze și în baza lucrului să primească salariu. A fost emisă o recomandare angajatorului, pentru a permite reclamantului să efectueze activitatea la locul de muncă în aceleași condiții ca și ceilalți angajați.

- Reclamanta a susținut că orașul cu Ș. a discriminat-o pentru că ea nu a dispus de posibilitatea de realiza dreptul la facturile subvenționate pentru serviciile edilitare care revin persoanele cu handicap, ceea ce este asigurat de Hotărârea orașului, din cauză că nu este un membru al Asociației Persoanelor cu Handicap. Conform concluziilor Orașului, numai membrii unor asociații ale persoanelor cu handicap își pot exercita acest drept. A fost stabilită o discriminare împotriva persoanelor cu handicap pe baza de membru al asociației, iar orașului i s-a recomandat să ia măsuri adecvate pentru a permite tuturor persoanelor cu handicap, în mod egal, să realizeze dreptul la facturile subvenționate pentru serviciile edilitare, indiferent de faptul dacă ei sunt membri ai unei asociații ale persoanelor cu dizabilități.

3.10 Discriminarea pe criteriile de religie și convingerile politice

Din cauza discriminării pe criterii de religie sau convingeri politice în diferite domenii ale vieții sociale, au fost depuse 32 de reclamații. Este interesant că 13 plângeri au fost depuse de către o societatea civilă și că toate sunt legate de discriminarea față de atești. Cu ocazia a două reclamații a fost emisă o opinie că nu a fost efectuată discriminarea, pe când în celălalte reclamații depuse de către această organizație a fost evident că nu a existat o încălcare a drepturilor în conformitate cu Legea împotriva discriminării, având în vedere că reclamantii au indicat la încălcarea principiului de secularism.

- Reclamația împotriva Centrului de sănătate K. ca urmare a construcției bisericii ortodoxe pe terenul spitalului. Reclamanții au considerat că prin aceasta au fost discriminați toți cetățenii din K care nu sunt creștinii ortodocși, iar care sunt angajați în centrul de sănătate sau se tratează în acest centru. Reclamația a menționat ca Centrul de Sănătate „este definit ca ortodox și a stabilit o religie ca una obligatorie și prin aceasta a insultat direct pe întregul personal și pe toți pacienți“ și a privilegiat cetățenilor ortodocși.

- Reclamație împotriva Adunării orașului K. Din cauza construirii unei cruci ortodoxe la intrarea în orașul K. Reclamanții au considerat că prin aceasta au fost discriminați toți cetățenii din orașul K. Și că prin acest fapt orașul K a fost definit ca oraș ortodox și s-a stabilit o religie ca religie de stat sau obligatorie.

- O reclamație împotriva membrilor Adunării orașului NS din cauza vizitei oficiale unui demnitar bisericesc. Reclamanții au considerat că a fost făcută discriminarea de către deputați față de toți oamenii care nu sunt creștini ortodocși.

3.11 Discriminarea în baza altor proprietăți personale

În anul 2012 nu au fost depuse reclamații din cauza proprietăților genetice, pe când din cauza discriminării pe criteria de condamnare, descendenți, rasă, limbă, culoarea pielii și cetățenie au fost depuse 17 reclamații.

- Comisia de selecție a studenților de formare profesională în cadrul Centrului de Formare de Bază în Poliție al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Serbia, a respins cererea lui M.S. din Z. Privind concursul pentru înscrierea elevilor în clasa VII și VIII al Centrului de Formare de Bază în Poliție, deoarece, așa cum sa menționat, nu a dovedit că nu posedă dublă cetățenie. Anunțul lui M.S a fost respins din cauza neîndeplinirii condițiilor în ceea ce privește cetățenia, dar decizia nu se bazează pe un fapt stabilit sau dovedit, doar a fost făcut pe baza unei presupuneri că M.S. are dublă cetățenie, pentru că abia în anul 1998. a fost înscris în registrul de cetățeni iugoslavi. Prin astfel de procedare, Comisia a comis un act de discriminare pe baza caracteristicilor personale a lui M. S. - Dubla cetățenie.

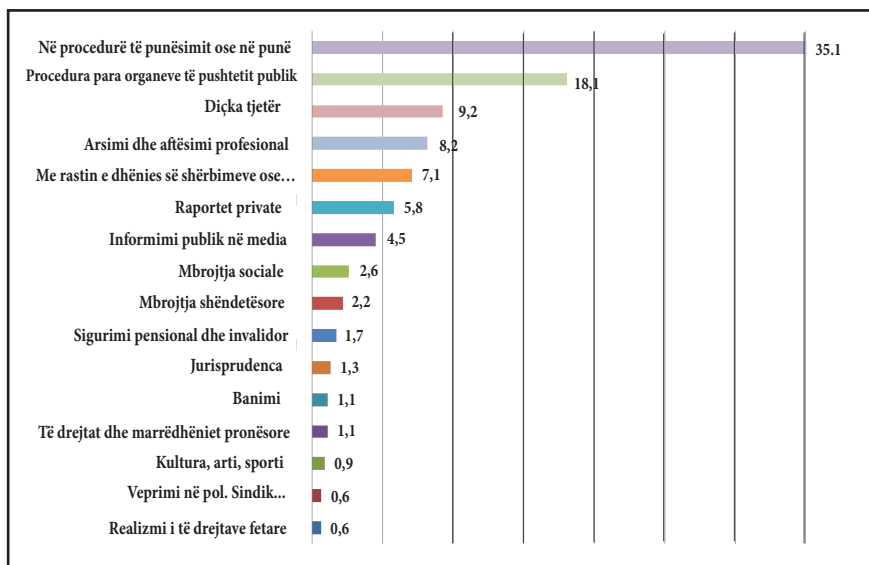
În 31 de reclamații, ca un criteriu a fost menționată una din proprietățile personale care nu au fost în mod explicit enumerate de lege (pensionar, funcționar, persoană strămutată, azilanți și altele).

- În Procedura în baza reclamației J.M.s- a constatat că prin concluziile primarului orașului B. În baza cărora se plătește o indemnizație trimestrială în cuantum de de 4,000.00 dinari la pensionarii care trăiesc în orașul B. și care au venituri din pensii mai mici de 13.000,00 dinari pe lună, a fost recunoscut dreptul la asistență financiară doar acelor pensionari care au îndeplinit experiență de lucru în întregime pe teritoriul Republicii Serbia, și prin urmare sunt discriminați pensionari, care au lucrat și în alte state, dar cum sunt în aceeași situație, adică dispun de reședința pe teritoriul orașului B. și venitul total lunar din pensii este mai puțin de 13.000,00 dinari.

3.12 Domeniile rapoartelor sociale la care se referă reclamațiile

Reclamațiile primite în timpul anului 2012 s-au referit la domeniul rapoartelor de muncă și ocuparea forței de muncă (35,1%), procedura în fața autorităților publice (18,1%), domeniile cele care nu sunt menționate în mod explicit în Legea împotriva discriminării (9,2%), educație și formare profesională (8,2%), serviciile publice și utilizarea clădirilor și a suprafețelor (7,1%), relațiile de familie (5,8%), informarea publicului și mass-media (4,5%) și la alte domenii ale relațiilor sociale (procent individual al reclamațiilor este mai puțin de 3%).

Graficul : Domeniul discriminării

3.12.1 Munca și angarașea în câmpul muncii

Precum și în anul 2011 și în acest an au fost primite cele mai multe reclamații din cauza discriminării în domeniul rapoartelor de muncă și în curs de angajare în câmpul muncii. În acest domeniu reclamațiile au fost remise din cauza aproape tuturor proprietăți personale care au fost menționate în legea privind interzicerea discriminării. **Au fost primite în total 163 de reclamații (35,1 %)**, dintre care 80 au fost depuse de către bărbați și 73 de către femei, două reclamații au fost remise în mod electronice, fără indicarea sexului, iar 8 reclamații au fost depuse de către persoane juridice/organizații.

Analiza reclamațiilor ne arată că în domeniul muncii și angajării în câmpul muncii există numeroasele probleme cu care cetățenii și cetățencele se confruntă, dar discriminării sunt mai mult supuse femeile, mai ales femeile gravide și leuzele, precum și persoanele cu dizabilități și persoanele în vârstă.

- Reclamanta a considerat în reclamație că angajatorul a discriminat-o pe motive de sex, starea civilă și familială având în vedere că, după întoarcerea la lucru, după concediul pentru îngrijirea copilului nou-născut, a fost transferată la o poziție mai inferioară. Angajatorul a fost obligat să furnizeze o listă a tuturor lucrătoarelor care în ultimii trei ani au utilizat concediul de maternitate cu informațiile privind la ce locuri de muncă au fost angajați la momentul înainte de a merge la concediu de maternitate și concediu pentru îngrijirea copilului, și la care locurile de muncă s-au întors după utilizarea concediului și locul unde

s-au găsit șase luni după revenirea la locul de muncă. După examinarea documentelor depuse , sa constatat că , în ultimii trei ani, 89 de muncitori au folosit acest concediu, dintre care 31 de lucrătoare încă se afla în concediu de maternitate . Luând în considerare doar poziția a lucrătoarelor care s-au întors la muncă după concediul de maternitate , s-a constatat că dintr-un număr total de 58 de muncitoare, 14 muncitoare au fost transferate la o poziție mai inferioară , după întoarcerea din concediul de maternitate, ceea ce reprezintă un procent de 24.14 % . La acest număr poate fi adăugat și numărul de 18 lucrătoare care au fost angajate înainte de a merge în concediu de maternitate în cadrul pozițiilor inferioare (casier , menajeră și cafea bucătar), iar la întoarcerea din concediul nu au putut fi mutate într-o poziție și mai inferioară. În baza acestei reclamații și a informațiilor furnizate, a fost demarat un litigiu strategic.

Cu toate acestea, **cele mai multe reclamații din domeniul relațiilor de muncă sunt nefondate în ceea ce privește legea privind interzicerea discriminației**. Acesta indică faptul că cetățenii sunt deosebit de sensibile la situații și evenimente în legătură cu exercitarea drepturilor de muncă, și că, în acest domeniu doresc să solicite protecția drepturilor lor. Pe de altă parte, în acest domeniu s-a demonstrat o lipsa de cunoștință privind conceptul de discriminare, adică, mulți reclamanți orice tratament diferențiat îl consideră discriminatoriu. Într-un număr mare de cazuri în care nu a existat nici o încălcare a drepturilor în conformitate cu Legea privind interzicerea discriminării, petenții au fost informați cu privire la oportunitățile de care dispun în baza reglementărilor care guvernează rapoartele de muncă, prevenirea hărțuirii la locul de muncă, sau au fost îndrumați la alte autorități competente.

- Reclamanta a depus o plângere împotriva școlii E.T. din orașul P și directorului școlii respective din cauza discriminării în baza criteriului de handicap în procedura de angajare în câmpul muncii. A menționat că a concurat la acest post de muncă, că dispune de capacitățile necesare, că a avut calificările solicitate, dar directorul a ales alt candidat în baza acestui concurs. Reclamanta a considerat ca fiind o persoană cu dizabilități , are prioritate în cursul procedurii de angajare în câmpul muncii, respectiv, că directorul școlii este obligat, în baza legii privind reabilitarea profesională și angajarea persoanelor cu dizabilități să o angajeze, având în vedere că ea este o persoană cu dizabilități.

Din cauza discriminării în ocuparea forței de muncă, respectiv privind publicarea posturilor vacante, a fost emisă o **recomandare pentru exercitarea egalității, care a fost remisă la adresele 12 portaluri de internet care publică** anunțuri de locuri de muncă. A fost recomandat să nu publice anunțuri de angajare care conțin condiții discriminatorii de angajare, precum și cele legate de sex, vârstă, aspect, sau orice alte caracteristici personale ale candidaților. Excepție fac situațiile anunțurilor pentru un loc de muncă care se referă la locul de muncă, al cărei natură este astfel că munca se face în astfel de situații că proprietățile personală reprezintă o condiție reală și decisivă de derulare a afaceri, în

cazul în care scopul care se dorește a fi atins, este justificat. De asemenea, a fost recomandată luarea tuturor măsurilor necesare pentru a prevenii orice posibilitate de publicarea posturilor de muncă, contrar legii, respectiv care conțin condiții discriminatorii de angajare.

De asemenea, Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi pe data de 9 August 2012. a trimis o recomandare către **Serviciul Național de Ocupare Forței de Muncă** să nu publice anunțuri de angajare care conțin condiții discriminatorii de angajare, precum sunt cele legate de sex, vârstă, aspect, sau orice alte caracteristici personale ale candidaților. Excepție fac situațiile anunțurilor pentru un loc de muncă care se referă la locul de muncă, al cărei natură este astfel că munca se face în astfel de situații că proprietățile personală reprezintă o condiție reală și decisivă de derulare a afaceri, în cazul în care scopul care se dorește a fi atins, este justificat. În conformitate cu articolul 16, alineatul 3 din Legea privind interzicerea discriminației și articolul 22 din Codul Muncii. De asemenea, a fost recomandată luarea tuturor măsurilor necesare pentru a prevenii orice posibilitate de publicarea posturilor de muncă, contrar legii, respectiv care conțin condiții discriminatorii de angajare.

3.12.2 Procedarea organelor de stat

Din cauza discriminației în procedarea organelor de stat, au fost remise 18,1 % de reclamații. Cele mai numeroase reclamații se referă la reclamațiile depuse împotriva unităților autoguvernării locale, administrațiile municipale, ministere și instituțiile de sănătate.

- Asociația Persoanelor cu Dizabilități a depus o reclamație împotriva a două comisii medicale de primă instanță și una de a doua instanță, care stabilesc abilitatea fizică și psihică a persoanelor cu handicap de a conduce un vehicul cu motor. Reclamația a susținut că două persoane cu dizabilități s-au adresat comisiilor medicale responsabile din locurile lor de reședință, în scopul de a obține certificate privind capacitatea corporală și mintală de a conduce vehiculul. În reclamația a fost expus că ambele persoane au primit, din partea, comisiilor competente de prima instanță, certificat că nu sunt capabile să conducă vehiculele. După aceea, ambele reclamanți s-au adresat altei comisii medicale, de prima instanță, într-un alt oraș, și nu în orașul lor de reședință, de la care au primit certificatul că sunt capabile să conducă vehiculele. Având în vedere că de la două instanțe primare au primit două certificate diferite, instanța a doua a adoptat decizia finală, menționând că ei trainic nu sunt capabili să conducă vehiculele. În procedura derulată a fost stabilit că tratamentul diferit a comisiilor legale reprezintă discriminarea persoanelor cu dizabilități și a fost emisă recomandarea comisiilor medicale când este vorba emiterea certificatelor prin care se stabilește capacitatea corporală și mintală a persoanelor cu handicap cu privire la conducerea vehiculelor, ca la emiterea lor să țină cont de tehnologiile moderne de asistență persoanelor cu dizabilități.

- Adunarea Comunii Svrljig a adoptat hotărârea privind finanțarea partenerilor conjugali numărul 400-136/2011-01 din data de 15 septembrie 2011. prin care a fost reglementat dreptul partenerilor conjugali la ajutor financiar, care se plătește în cote identice partenerilor după încheierea căsătoriei, în cuantum de 100.000 dinari, iar pentru căsătoriții care trăiesc la sat cuantumul de 150.000 dinari. Prin această Hotărâre Adunarea Comunei Svrljig a încălcat principiul drepturilor și obligațiilor egale, respectiv a efectuat discriminarea unor categorii de cetățenii a comunei Svrljig, în baza proprietăților lor personale – locul de reședință și statutul conjugal. A fost recomandat comunei Svrljig să înlăture condițiile prin care au fost violate principiile egalității prin care a fost privat dreptul la ajutor financiar.

Parlamentului Republicii Serbia au fost remise două recomandări pentru exercitarea egalității: 1) a fost recomandat a se prelua unele măsuri necesare în conformitate cu competențele lui, pentru a asigura ca în componența delegațiilor Parlamentului Republicii Serbia în instituțiile parlamentare internaționale să fie cel puțin 30 % persoane care aparțin sexului mai puțin reprezentat, în conformitate cu articolul 38, alineatul 2 din Legea privind egalitatea sexelor și 2) să ia măsurile necesare pentru a asigura ca în componența comitetelor parlamentare să fie egal reprezentați bărbații și femeile și obligația organelor de stat să dezvolte o politică a șanselor egale.

3.12.3 Oferta serviciilor, utilizarea blocurilor și suprafețelor

În anul trecut 33 de reclamații au fost depuse privind domeniul de oferire a serviciilor, utilizarea obiectelor și suprafețelor. Reclamațiile care s-au referit la utilizarea obiectelor publice și suprafețele publice, au fost remise pe baza de discriminare pe criteriul de invaliditate, pe când atunci când este vorba de oferta serviciilor, ca un criteriu de discriminare, au fost enumerate alte proprietăți personale.

- O.lj din N. în numele și cu aprobarea unor asociații a persoanelor cu dizabilități, a remis reclamația împotriva clădirii N și Î.P D. din cauză că nu a fost înlăturat, respectiv nu au fost asigurată adaptabilitatea tiviturii din patru străzi în localitatea N. A fost stabilit că adaptabilitatea tiviturii este în competența D.z.i. din N, și a fost derulat un proces unic și a fost adoptată opinia că a fost efectuată discriminarea. A fost remisă recomandarea D.z.i. din N pentru a se asigura accesibilitatea tuturor străzilor, pentru ca persoanele cu invaliditate să utilizeze pentru mișcarea lor aceste suprafețe publice neîmpiedecat.

- Reclamanții s-au plans privind hotărârea Consiliului Municipal al orașului S. prin care a fost prescris transportul gratuit pentru cetățenii mai în vârstă de 65 de ani care își au domiciliul pe teritoriul orașului S, și s-a menționat că prin aplicarea acestei hotărâri a Întreprinderii Publice „S.t.“, ca întreprindere competentă pentru aplicarea hotărârii, a fost privat dreptul la transport gratuit

cetățenilor care sunt mai în vârstă de 65 de ani dar care trăiesc în cartierele din afara orașului, prin stipularea dispoziției că transportul gratuit să referă la doar cetățenii din oraș. A fost stabilit că nu a fost efectuată discriminarea cetățenilor orașului S. În baza domiciliului, având în vedere că prin hotărâre a fost prevăzut că toate persoanele care îndeplinesc condițiile prescise în hotărâre, au dreptul la utilizarea transportului comun gratuit, indiferent de faptul dar trăiesc în oraș sau la periferie.

3.12.4 Informarea publică și mediile

Din cauza discriminării în domeniul informării publice și mediilor au fost primite 21 de reclamații. Reclamațiile s-au referit, în majoritatea cazurilor, la texturile publicate în ziare, iar unele reclamații au fost remise din cauza publicărilor pe Internet și rețelele sociale.

- În textul „Doar hoții sunt zeloși“, care a fost publicat în ziarul „P.“, au fost exprimate ideile și atitudinile care au fost perturbate, umilitoare și au reprezentat încălcarea dignității apartenențelor minorității Rome, și prin aceasta s-a creat un mediul ostil, degradant și umilitor. Cotidianului „P.“ I-a fost recomandat să publice cuvinte de scuze apartenențelor minorității Rome, din cauza conținutului textului „Doar hoții sunt zeloși“.

- Cotidianului „B.“ i-a fost recomandat să nu mai publice articole prin care se depreciază femeile și să susțin prejudiciile și modelele sociale bazate pe stereotipele privind rolul sexelor, respectiv ca prin articolele lui să contribuie la modificarea modelelor, obiceiurilor și practicii care condiționează stereotipele, prejudiciile și discriminarea față de femei.

3.12.5 Educația și perfecționarea de specialitate

În cursul anului au fost remise 38 de reclamații din cauza discriminării în domeniul educației și perfecționării de specialitate. Reclamațiile au prezentat numeroasele probleme în domeniul educației, mai ales când este vorba de copii din grupurile marginalizate (copii Romi, copiii cu deficient în dezvoltare). Câteva reclamații s-au referit la discriminarea copiilor Romi în școlii, precum și la segregarea copiilor Romii în școlile elementare, precum și într-o grădiniță. Este de îngrijorat faptul că este prezentă segregarea copiilor Romi în cadrul sistemului școlar, în unele instituții ea este direct, precum este cazul în școala generală „Aleksandar Stojanović Leso“ și Instituția Preșcolară “Mladost” din Novi Pazar – Deževa, satul Blaževo, Vožegrnci, în care copii Romi din cartierele strămutate sunt separați în clase speciale, care se găsesc într-o clădire aparte, pe când în alte școlii este vorba de probleme sistematice.

- În reclamație s-a menționat că peste 90 % din elevii școlii Generale "V.K." din N, reprezintă copii de naționalitate Romă, și că doar 2-3 copii într-o generație nu provin din familii sărace. Chiar dacă nu a fost stabilită discriminarea copiilor Romi, a fost recomandat Administrației pentru Educație, Cultură și Sport al municipiului N, ca în cooperare cu Școala Generală "V.K.", Ministerul Învățământului, Științei și Dezvoltării Tehnologice, precum și cu reprezentanții sectorului civil, să înceapă munca la elaborarea unui plan de măsuri, al cărui realizare va depăși problemele de segregare, respectiv unui număr mare de copii Romi în raport cu numărul altor copii în Școala Generală "V.K.", iar orașul N va reprezenta un exemplu pozitiv, pe care îl vor putea urmări și alte orașe și comuni.

4. Cooperarea și promovarea egalității în drepturi

În cursul anului 2012, Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi și persoanele angajate în cadrul acestui serviciu au participat la numeroasele conferințe din țară și străinătate, precum și la mesele rotunde, la dezbaterile publice și audieri, întâlniri de specialitate și seminarii care au fost organizate de către organele de stat sau organizațiile sectorului civil. De asemenea, au fost ținute numeroasele prelegeri și prezentări privind instituția delegatului în întreaga Serbie. Enumerarea tuturor întâlnirilor, evenimentelor publice, meselor rotunde și conferințelor la care au participat reprezentanți Delegatului pentru Protecția Egalității în Drepturi este disponibilă în Raportul anual integral al Delegatului pentru anul 2012.

Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi în cursul anului 2012 a întreținut relații și a efectuat o cooperare fructuoasă cu alte organe de stat independente, în special cu Protectorul cetățenilor. La mijlocul anului 2012 au fost înființate două grupuri de muncă comune ale Protectorului Cetățenilor și Delegatului pentru Protecția Egalității în Drepturi, și anume:

1) *Grupul de lucru privind analiza reglementărilor importante pentru poziția persoanelor cu dizabilități în cadrul vieții juridice și procedurile în fața organelor de stat*, care a fost înființată cu sarcina de a identifica și analiza prescripțiile legale care sunt importante pentru participarea persoanelor cu dizabilități în circulația juridică, precum și exercitarea și protecția drepturilor persoanelor cu invaliditate în procesele juridice și alte proceduri în fața organelor de stat. Grupul de muncă este compus din reprezentanții organizațiilor civile care se ocupă cu protecția persoanelor cu dizabilități, iar scopul acestei munci comune a fost stabilirea unor propuneri concrete pentru modificarea și completarea reglementărilor în acest domeniu;

2) *Grup de lucru pentru analiza reglementărilor importante pentru poziția persoanelor transexuale*, a fost înființată cu sarcina să identifice și analizeze reglementările autohtone, regionale și internațional și standardele în acest domeniu. Grupul de lucru este compus din experți cu experiență îndelungată, iar scopul muncii lor este să stabilească recomandări și propuneri concrete pentru modificarea legislației care v-a contribui la îmbunătățirea poziției acestor persoane în Republica Serbia.

În cooperare cu Protectorul Cetățenilor și cu sprijinul Fondului Națiunilor Unite pentru Ajutorul Copiilor în Serbia (UNICEF) a fost organizat un seminar pentru copii în Kovačica pe tema „*Serbia: Despre discriminare!*“. La acest seminar au participat consilierii tineri ai Protectorului Cetățenilor și un grup de copii care în perioada ce urmează vor reprezenta un grup de tineri ai Delegatului pentru Protecția Egalității în Drepturi.

Și în acest an a fost continuată cooperarea cu autoritățile publice. Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi și persoanele angajate în cadrul serviciului Delegatului au participat la diferitele activități care au fost organizate de către alte organe de stat, precum sunt consilierile naționale, întâlnirile grupelor de experți și sesiunile de lucru.

În cursul anului 2012 a fost îmbunătățită cooperarea Delegatului pentru Protecția Egalității în Drepturi cu reprezentanții autorităților judiciare. În cadrul avansării proiectului „*Mai mult decât lege: Promovarea și aplicarea legislației antidiscriminatorii și egalității în drepturi în Serbia*“ au fost organizate două training-uri pentru reprezentanții organelor judiciare, care au fost destinate extinderii capacității și avansării cunoștințelor în domeniul protecției împotriva discriminației.

În cooperare cu Agenția ONU pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor (UN Women), biroul din Serbia, cu care Delegatul pentru protecția egalității în Drepturi are semnat un Memorandum privind înțelegerea, a fost continuată colaborarea cu autoguvernările locale. În cadrul anului 2011, au fost alese 10 orașe și comune⁵⁴ 4 în care a fost începută cooperarea cu autoritățile locale, mecanismele locale pentru egalitatea în drepturi și birourile pentru asistență juridică gratuită. Scopul acestei cooperări directe a fost asigurarea unei accesibilități și mai bune a Delegatului pentru Protecția Egalității în Drepturi tuturor cetățenilor, dar mai ales a femeilor, prin informarea mai largă a mecanismelor locale pentru egalitatea în drepturi a genurilor și biroului pentru asistență juridical gratuită privind mandatul și competențele Delegatului, rolul lui în prevenirea discriminației bazate pe gen.

În cursul anului 2012, a fost consolidată suplimentar cooperarea cu organizațiile și instituțiile regionale și internaționale. Pe lângă cooperarea deja stabilită cu reprezentanții organizațiilor internaționale din Serbia și organele lor de specialitate, precum și derularea activităților ordinare în cadrul Equinet- Rețelei europene a organismelor de promovare a egalității, instituția Delegatului a stabilit cooperare și a dezvoltat parteneriat și cu alte organizații. Călătoriile de studiu și diferitele întâlniri cu partenerii internaționali au contribuit la schimbul de experiență și consolidarea capacității instituției.

⁵⁴ Unitățile autoguvernărilor locale au fost selecționate în baza criteriilor stabilite anterior, precum este acoperirea geografică, capacitatea mecanismelor locale privind egalitatea sexelor și cancelaria pentru asistență juridical gratuită, devotamentul comunelor privind protecția drepturilor omului și egalității sexelor, activitățile de până în prezent, nivelul de vizibilitate și cooperarea anterioară cu Delegatul.

În cursul anului 2012 Delegatul a organizat două întâlniri internaționale:

1) „Mesa rotundă privind sarcina probei în procesele privind discriminarea”, întâlnirea regională care a fost organizată pe data de 11 mai 2012, la care au participat reprezentanții organelor independente care se ocupă cu protecția împotriva discriminății din Croația, Bosnia și Herțegovina, Republica Sârbă, Muntenegru și Serbia. La această întâlnire s-a discutat despre cooperarea de viitor a organelor care se ocupă cu egalitatea în drepturi din regiune.

2) Conferința internațională „Mediile și discriminarea”, a fost organizată pe data de 19 octombrie 2012, și la ea au participat ziaristi din mediile din țară, iar prelegerile au fost ținute de către experți de renume din străinătate și din țară.

4.1 Avansarea capacității organizațiilor societății civile pentru testarea situațiilor privind discriminarea

Legea privind interzicerea discriminății, în conformitate cu standardele internaționale privind antidiscriminarea, a stabilit numeroasele reguli privind repartizarea sarcinilor de a proba, a reglementat și posibilitatea de examinare voluntară a discriminății, așa – numită testarea situațiilor.

Testarea situațiilor reprezintă o situație experimentală, creată intenționat, cu scopul să se verifice dacă într-o situație socială există sau nu există discriminare. Se utilizează în situațiile când există dubiu că este prezentă discriminarea, dare a la prima vedere se poate recunoaște.

Având în vedere faptul că organizațiile societății civile sunt actori importanți în lupta împotriva discriminării, și că sunt partenerii Delegatului pentru Protecția egalității în Drepturi, în luna August 2012. a fost anunțat un concurs pentru alocarea fondurilor pentru organizațiile societății civile pentru punerea în aplicare a testării situațiilor de discriminare. Scopul este de a consolida capacitățile organizațiilor, precum și mecanismul inițial de testare a situațiilor de discriminare în Republica Serbia.

La Concurs s-au anunțat 66 de organizații a sectorului civil, iar în procedura de selecție s-a ținut cont de reprezentarea regională echilibrată, precum și de reprezentarea echilibrată a grupelor vulnerabile cu care aceste organizații muncesc (sexul, identitatea de gen, orientarea sexuală, originea etnică, invaliditatea și vârsta, apartenența națională și alte proprietăți personale reale sau presupuse). Au fost selectate 23 de organizații, iar câte doi reprezentanți din fiecare organizație au frecventat perfecționarea pentru testarea de situații de discriminare. Cu sprijinul programului TASCOS⁵⁵ au fost organizate trei perfecționări, în orașele Kragujevac, Belgrad și Niš, la care au participat 43 de reprezentanți din 22 de

⁵⁵ Asistență tehnică organizațiilor sectorului civil, http://www.tasco.org/Default.aspx?langTag=sr-SP-Latn&template_id=69&pageIndex=1

organizații civile. Cu 22 de organizații au fost încheiate contracte, respectiv, au fost acordate mijloace financiare în cuantum de 130.000 dinari. Organizațiile sunt obligate să efectueze minim trei testări de situații în termenul de șase luni, precum și să remită un raport privind fiecare testare. Dacă în cursul testării au stabilit că s-a ajuns la discriminare, organizațiile sunt obligate privind aceasta să depună o reclamații Delegatului pentru Protecția Egalității în Drepturi.

5. Urmărirea activității Delegatului și raportarea privind discriminarea în medii

Interesul mediilor privind activitatea Delegatului în anul 2012 s-a majorat în comparație cu anul precedent. Dacă privim statistica, în cursul anului 2012, instituția Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi și delegatul însuși, au apărut în medii de 439 de ori. În ziare au fost publicate 309 de articole (comunicate, rapoarte, declarații, comentarii), iar în mediile electronice au apărut 130 de reportaje, declarații, comunicate, declarații, reportaje TV în care se menționează sau a fost citat Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi Sau cineva dintre persoanele angajate în cadrul serviciului de specialitate a Delegatului pentru Protecția Egalității în Drepturi.

Când este vorba despre discriminare, cele mai multe texte și reportaje au fost publicate privind populația LGBT, Romi și persoanele cu dizabilități.

Prin analiza raportărilor mediilor scrise privind grupurile minoritare menționate mai sus, s-a văzut că majoritatea textelor se publică în contextual că aparțin acestor grupe sunt victime. Terminologia incorectă este prezentă într-o mare măsură, precum și unele elemente de senzații, fără intenția de a se reflecta unele probleme reale sau să se expună tema. Raportarea cea mai corectă a fost în ziarul *Danas* și *Dnevnik*, care au informat privind (ne)respectarea drepturilor omului, utilizând o terminologie convenabilă, și indicând problemele cu care se confruntă reprezentanții grupurilor minoritare discriminate. Mediile într-o mare măsură au acordat atenția și problemei de egalitate în drepturi și poziției femeilor, apartenențelor minorităților naționale, în special în domeniul rapoartelor de muncă, unde sunt prezente diferite cazuri de discriminare în baza tuturor criteriilor. Este considerabil și numărul texturilor care indică cauzele poziției nefavorabile a femeilor și modalitățile de soluționare a problemelor.

6. Proiectele

Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi, în cursul anului 2012, a realizat numeroasele activități în cadrul proiectelor, pe care le realizează independent sau în parteneriat cu organizațiile sectorului civil.

Proiectul „Mai mult decât lege: Promovarea și implementarea legislației antidiscriminatorii și egalității în Serbia“, programul de progres al Uniunii Europene.

Proiectul a fost implementat în perioada din 15 decembrie 2011 până la data de 15 decembrie 2012. În cadrul primei faze a proiectului, al cărui scop a fost avansarea capacității organelor judiciare privin aplicarea legilor antidiscriminatorii, a fost publicată cartea „Protecția jurico-civilă împotriva discriminației“ menită în primul rând judecătorilor, dar și pentru oricine care dorește să își extindă cunoștințele din acest domeniu. Au fost organizate ateliere de lucru pe teme protecția juridico-civilă împotriva discriminației pentru reprezentanții acestor organe juridice.

Cea de a doua componentă a proiectului este dedicată activității mass-media cu privire la fenomenul de discriminare și rolul mass-media în combaterea discriminării. S-au efectuat cercetări ample, care au fost publicate sub titlul „Mass-media și discriminarea în Serbia.” Au fost mai multe ateliere de lucru și au fost organizate două vizite de studiu pentru reprezentanții mass-media în Paris și Roma. În cadrul acestei componente, a fost publicat ghidul „Mass-media din Serbia, de la discriminare la egalitate,” și a avut loc conferința internațională „Mass-media și de gen.”

A treia componentă a fost dedicată analizei legislației în domeniul muncii, din aspectul reglementărilor antidiscriminatorii. A fost publicat ghidul sub denumirea „Ghidul pentru combaterea discriminației la postul de muncă“, în care au fost analizate standardele internaționale, și ale legislației autohtone, precum și practica judiciară în acest domeniu.

Proiectul „Biblioteca vie“cooperarea cu Biroul Consiliului European din Belgrad

Scopul acestui proiect este micșorarea impactelor stereotipelor negative și a prejudiciilor ca unele motive cheie a discriminării în societate ⁵⁶.

⁵⁶ Biblioteca vie, reprezintă o metodologie inovativă care are drept scop, promovarea drepturilor omului, egalității în drepturi, combaterea rasismului și xenofobiei. Metodologia Bibliotecii vi, este specifică. Oamenii reprezintă cărți, ei sunt aleși intenționat din diferitele grupuri față de care există prejucii și stereotipuri negative. Din cauza pozițiilor lor în societate și apartenența unor grupuri în societate, aceste persoane au fost stigmatizate sau suferă discriminare.

Au fost organizate șase „*Biblioteci vi*” (Smederevo, Panciova, Kragujevac și tri în Belgrad), la organizarea lor până în prezent au participat peste 120 de voluntari și un număr de 2000 de cititori. Pe lângă aceasta, au fost organizate și trei training-uri naționale pentru organizatorii „*Biblioteci vi*” (Ruma, Jagodina, Šabac) unde perfecționarea au frecventat-o 64 de persoane, majoritatea fiind din rândul societăților civile.

„Egalitatea în drepturi să devină o realitate”, Regatul Norvegiei

Delegatului pentru Protecția Egalității în Drepturi a fost aprobat la sfârșitul anului 2012 proiectul „*Egalitatea în drepturi să devină o realitate*”. Activitățile au fost direcționate spre poziția minorităților naționale și îmbunătățirea poziției persoanelor LGBT din Serbia. Realizarea proiectului va începe în anul 2013.

„Șanse egale pentru posibilități mai bune – Consolidarea Romilor în lupta împotriva discriminăției”, Regatul Olandez

Proiectul se realizează din luna mai 2012 până în luna decembrie 2013 în parteneriat cu organizației Praxis și Centrul Regional pentru Minorități. Scopul principal este conștientizarea populației Rome privind rolul și competențele Delegatului pentru Protecția Egalității în Drepturi, mecansimele instituționale privind combaterea discriminăției, precum și educarea privind recunoașterea actelor de discriminăție și modalităților pentru remitere a reclamațiilor Delegatului. Proiectul va fi realizat în 10 orașe și comuni din Serbia în cartierele unde locuiesc Romi.

Acordul de cooperare cu Fondul ONU pentru copii în Serbia (UNICEF) privind prevenireatuturor forme de discriminare a copiilor

În luna septembrie 2012 Fondul ONU pentru copii în Serbia și Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi au semnat un acord de cooperare pe mai mulți ani privind prevenirea tuturor forme de discriminare. Scopul acestei colaborări a fost consolidarea respectării și protecției drepturilor omului tuturor cetățenilor, dar mai ales a copiilor și tinerilor.

În cadrul primei etape (septembrie 2012 – iunie 2013) au fost derulate următoarele activități:

- Perfecționarea pentru persoanele angajate în Biroul Delegatului pentru protecția Egalității în Drepturi, cu scopul de a se avansa munca analitică, modalitatea de raportare și dezvoltarea documentelor strategice și altor activități care trebuie să apropie activitatea acestui biro copiilor și tinerilor.

- A fost publicată cartea de colorat „Toți suntem egali și putem împreună“ destinată copiilor de la grădiniță .

- A fost publicată broșura „Nu tolera discriminarea, solicită protecția și reacționează“, menită copiilor de la 12-16 ani.

- A fost înființat un grup de tineri , care va coopera în viitor cu Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi. A fost organizat un training care a durat trei zile la care tinerii au învățat ce este discriminarea, au descoperit care sunt competențele Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi., cu ce fel de problem se confruntă copiii cu deficiență în dezvoltare, privind dreptul la școlarizare pentru toți și altele.

„Sprijinul Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi privind aplicarea legislației antidiscriminatorii“, cooperarea cu programul ONU pentru dezvoltare (UNDP)

Scopul acestui proiect a fost avansarea capacității instituției Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi. din Republica Serbia, pentru exercitarea rolului de consilier și asigurarea cadrului legislativ concordat în lupta pentru combaterea discriminației, formarea capacității prin transferul de cunoștințe și analiza practicii judiciare comparative și sprijinul dezvoltării instituției în aplicarea soluțiilor alternative pentru rezolvarea conflictelor cu ajutorul mediației. Proiectul a planificat stabilirea unei baze de date privind cazurile de discriminare, consolidarea capacității pentru persoanele angajate privind prelucrarea dosarelor și derularea litigiilor strategice, precum și stabilirea bazei privind expertizii externi, respectiv a colaboratorilor.

Programa Națiunilor Unite pentru dezvoltare (UNDP) a sprijinit derularea cercetării opiniei publice privind discriminarea în Serbia, care pentru nevoile Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi. a efectuat Centrul pentru Alegeri Libere și Democrație (CESID) în noiembrie 2012.

„Implementarea politicii antidiscriminatorii în Serbia“, –Cancelaria pentru Drepturile Omului și Minorităților - IPA 2011

În cursul anului 2010 , în cadrul procesului de programare IPA pentru anul 2011, Ministerul pentru Drepturile Omului și Minorităților (de atunci) a remis propunerea de proiect, care a inclus și pe Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi, ca utilizator al proiectului. Acest proiect , în momentul de față este administrat de către Cancelaria pentru Drepturile Omului și Minorităților.

Activitățile privind acest proiect IPA au început pe la mijlocul anului 2012, prin selecția unui consorțiu care va aplica proiectul.

7. Activitatea editorială

În scopul de a avansa și promova egalitatea în drepturi, protecția împotriva discriminării, precum și de a informa într-un mod și mai bun pe cetățeni privind activitatea instituției, Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi a publicat câteva cărți în cursul anului 2012.

- *Raportul anual al Delegatului pentru Protecția Egalității în Drepturi pentru anul 2011*, Belgrad 2012, 108 pagini (în limba sârbă și limba engleză);
- *Collection of Selected Opinions and Recommendations of the Commissioner for Protection of Equality*, Belgrad, 2012, 97 pagini (în limba engleză);
- *Cercetarea : Mediile și discriminarea în Serbia*, Belgrad, 2012, 74 de pagini;
- *Mediile în Serbia: de la discriminare până la egalitatea în drepturi – ghid pentru ziariști și jurnaliști*, Belgrad , 2012, 125 de pagini;
- *Ghid pentru combaterea discriminării la postul de muncă*, Belgrad, 2012, 151 de pagini;
- *Protecția juridico-civilă împotriva discriminației*, Belgrad, 2012, 320 de pagini;
- *Pentru o Srbie fără discriminație*, Belgrad, 2012, 8 pagini
- *Nu tolera discriminarea! Solicită protecția și reacționează!* Belgrad, 2012, 24 de pagini;
- *Toți suntem egali și putem împreună!*, Belgrad, 2012, 24 de pagini;
- *Manualul pentru protecția împotriva discriminației*, Belgrad, 2012, 94 de pagini (în limba sârbă, engleză, albaneză, maghiară, rromă);
- *Ce este discriminarea și cum să ne protejăm de ea? Versiunea simplificată a manualului pentru protecția împotriva discriminației*, Belgrad, 2012, 30 de pagini.

Toate aceste publicații sunt disponibile și în formă electronică pe prezentarea de Internet a Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi <http://www.ravnopravnost.gov.rs/lat/publikacije.php>.

8. Executarea obligațiilor în baza legii privind accesul liber la informațiile de interes public

Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi oferă acces liber la reglementările privind jurisdicției sale, informațiile de importanță publică și alte informații care să permită cetățenilor să se familiarizeze cu activitatea delegatului. În acest sens, delegatul oferă acces gratuit la informații prin raportarea către Adunarea Națională, prin raportul anual periodic, acționând privind cererile de acces la informații de importanță publică, prin publicarea Informatorului privind activitatea, prin organizarea conferințelor de presă și în alte modalități adecvate.

Informatorul privind activitatea Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi pentru prima dată a fost publicat pe data de 29 decembrie 2010, și din momentul respectiv, conținutul lui se modifică și completează. Informatorul este disponibil pe prezentarea de Internet a Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi www.ravnopravnost.gov.rs.

În cursul anului 2012 Delegatul pentru Protecția Egalității în Drepturi a remis șapte solicitări pentru accesul liber la informațiile de interes public, la care s-a răspuns în termenul legal. În raport cu anul 2011 când au fost remise , în total, 5 solicitări, în 2012, s-a majorat numărul solicitărilor. Câte două cereri au fost remise de către cetățeni și organizații/asociații, pe când trei de către medii.

9. Recomandări pentru combaterea discriminării și avansarea egalității în drepturi

În raportul pentru anul 2011, în baza datelor colectate în procedura de reclamații și analiza problemelor principale privind exercitarea și protecția egalității în drepturi, au fost emise 21 de recomandări, al căror aplicare ar contribui la prevenirea eficientă și combaterea discriminăției.

Anul trecut majoritatea recomandărilor nu s-au aplicat, pe când în totalitate s-a implementat doar recomandarea privind Codul Penal, prin care se asigură pedeapsa convenabilă privind infracțiunile pe criteria de ură, respectiv a faptelor care au fost motivate pe criteria de rasă, culoarea pielii, apartenența etnică sau națională, religie, convingerea politică sau alte convingeri, limbă, sex, orientarea sexuală, identitatea de gen, vârstă, starea de sănătate, invaliditate, educație, poziția socială, originea socială, starea financiară sau alte proprietăți personale. Într-un număr mic de recomandări au fost preluate unele activități.

Având în considerare recomandările emise anterior, dintre care un mare număr sunt actuale și în prezent, în baza analizei celor procurate anul trecut, emitem următoarele recomandări:

1. A se finaliza activitatea privind Strategia națională pentru combaterea discriminăției și a se accesa la implementarea ei.

2. A se realiza măsurile stabilite în programul național și local privind documentele strategice și planurile de acțiune cu scopul de a elimina obstacolele și circumstanțele care împiedică egalitatea deplină a grupurilor vulnerabile, marginalizate și persoanelor strămutate: Romilor, persoanelor cu dizabilitate, persoanelor bătrâne, persoanelor strămutate și refugiate, pentru a se stabili condițiile pentru exercitarea tuturor drepturilor garantate, fără discriminăție (directă sau indirectă); a se accesa în timp util la elaborarea noilor strategii și planuri de acțiune, cărora expiră termenul pentru care au fost adoptate.

3. Trebuie preluate măsurile pentru ca în planurile și programurile de învățământ și materialele didactice să se încadreze temele care dezvoltă cultura pacifistă, toleranța, înțelegerea și respectul față de cei diferiți, egalitatea în drepturi cu privire la gen și nediscriminarea; Din materialele didactice trebuie eliminate conținuturile care susțin prejudeciile și stereotipele și prin educarea corespunzătoare a cadrelor didactice trebuie dezvoltat la elevi spiritul de toleranță și atitudini nediscriminatorii. În cel mai scurt timp trebuie să se adopte și trebuie asigurată aplicarea Regulamentului privind criteriile pentru a recunoaște discriminarea din partea persoanei angajate, elevului sau a unei terțe persoane în instituțiile de școlarizare; trebuie pregătit și realizat planul de desegregare a copiilor romi în școală și instituțiile preșcolare.

4. Trebuie continuată munca la integrarea perspectivei de gen în toate hotărârile și politicile pe plan, național, provincial și local, precum și implementarea măsurilor pentru îmbunătățirea poziției femeilor, mai ales a femeilor din grupurile marginalizate.

5. Trebuie concordate reglementările privind informarea publică cu reglementările antidiscriminatorii; trebuie avansată munca organelor regulatorii privind combaterea discursului pe bază deură, violenței, netoleranței și atitudinilor discriminatorii care se răspândesc prin medii; a se asigura ca serviciile de radiodifuziune publică și întreprinderile să promoveze egalitatea în drepturi, toleranța și nediscriminarea, respectiv ca prin munca lor să contribuie la conștientizarea opiniei publice cu schimbările modelelor culturale și sociale, precum și a obiceiurilor privind prejudeciile față de grupurile minoritare și marginalizate.

6. trebuie planificate și realizate măsurile care vor asigura componența organelor de stat, organelor autoguvernării locale și alte organe ale autorităților publice, în cea mai posibilă măsură, să corespundă componenței naționale a populației pe teritoriul lor, ceea ce subînțelege majorarea numărului de angajați din rândurile minorităților naționale în aceste organe, inclusiv și școlarizarea lor și perfecționarea pentru efectuarea muncii în organele publice.

7. Trebuie asigurat ca serviciile de radiodifuziune publică să producă și transmită programe care prin conținutul lor vor facilita exprimarea identității naționale a minorităților și grupurilor etnice, inclusiv și formarea condițiilor să urmărească programul în limba și grafia lor maternă.

8. Trebuie avansate capacitățile consiliilor naționale ale minorităților naționale cu scopul de a exercita cu succes rolul pe care în au în domeniul educației, culturii, uzului oficial al limbii și grafiei și informării.

9. Trebuie creat și realizat programul de perfecționare destinat angajatorilor, care o să îi ajute să dezvolte și să aplice mecanismele pentru introducerea principiului de șanse egale și nediscriminare în domeniul muncii și angajarea în câmpul muncii, prevenirea formelor de discriminare directe sau indirecte și managementul diversității la postul de muncă; trebuie avansată activitatea inspectorilor muncii privind combaterea discriminației la locul de muncă și cu privire la muncă;

10. Trebuie asigurată implementarea reglementărilor în domeniul educației, angajării în câmpul muncii și reabilitarea profesională a persoanelor cu invaliditate și trebuie lucrat la înlăturarea obstacolelor care agravează accesul la clădiri, transport, informații, comunicații și alte servicii publice.

11. Trebuie avansate cunoștințele și capacitățile poliției pentru o reacționare eficientă în cazurile de provocare a urii pe criteria de rasă, apartenență naționa-

lă, sau religioasă, intoleranței, încălcarea egalității în drepturi, discriminării rasiale și discriminării pe alte criteria și alte fapte pe criteriile deură.

12. Trebuie continuată munca privind educarea judecătorilor, procurorilor și avocaților din domeniul protecției penală, civilă și contravențională împotriva discriminării.

13. Trebuie concordate reglementările prin care sunt stipulate condițiile și procedura de înregistrare a comunităților religioase care nu sunt tradiționale cu standardele autohtone, europene și internaționale privind egalitatea bisericii și comunităților religioase, pentru a se evita discriminarea indirectă a acestor comunităților confesionale și a credincioșilor însuși.

14. Trebuie adoptată legea privind asistența juridică gratuită și asigurat accesul eficient justiției.

15. Trebuie asigurat un birou convenabil care va satisface nevoile serviciului de specialitate a Delegatului și trebuie susținută ideea de înființare a birourilor regionale ale Delegatului.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

341.231.14(497.11)"2012"(047.1)
343.85:343.412(497.11)"2012"(047.1)

DELEGATUL pentru protecția egalității în drepturi raportul prescurtat pentru anul 2012 : raportul prescurtat pentru anul 2012 / [redactor Nevena Petrušić]. - Belgrad : Delegatul pentru protecția egalității în drepturi, 2013 (Belgrad : Klik Tim). - 69 str. : graf. prikazi, tabele ; 24 cm

Izv. stv. nasl.: Скраћени годишњи извештај Повереника за заштиту равноправности за 2012. годину. - Тираж 200.
- Str. 7: Cuvânt introductiv / Nevena Petrušić. - Napomene i bibliografske reference uz tekst.

ISBN 978-86-88851-18-3

а) Људска права - Међународна заштита - Србија - 2012 - Извештаји б) Дискриминација - Спречавање - Србија - 2012 - Извештаји
COBISS.SR-ID 202773516

Rumunski jezik

